

D. JUNII JUVENALIS AQUINATIS

* S A T Y R A I.

Deliberanti Poëtæ, famque in animo habent temporis sui Poëtis Tragoedias recitantibus vicem referre, & pantherum (quod ajunt) leone remunerare, occurserunt urbis Romanae sceleræ, quos ipsum ad instituta Tragoedia ad Satyram abducent.

SEmper ego auditor tantum & nunquamne
reponam,
Vexatus toties⁵ rauci & Theseide Codri?
* Impune ergo mihi recitaverit ille⁵ to-
gatas,
Hic⁵ elegos? impune diem consumperit⁵ ingens
Telephus? aut summi plena jam margine libri⁵
Scriptoris, &⁵ in tergo, secundum finitus⁵ Orestes?
** Nota magis nulli domus est sua, quam mihi¹⁰ lucus

* Poëma varium, nonnullis
dictum à Satyris, quorum echinis
nos, et derisiones hoc carminis
genus imitator: J. C. Scaliger
I. Poëtæ, 2. c. à canistellis
omni pomorum genere plenis,
quibus prodeunt Satyri Nym-
phas affilicabant: Is. Casub. 2.
lib. de Satyræ, à satura lange,
quam antiqui, dils agri annus
solventes vota, primilis omnis
fructuum generis referat offe-
rebat. i. Scribam, recitari,
vel vicem illis referam, eos eadem
scribendi, recitandique molestia
obtundens, qua illi me? 2. Re-
ctangulo rauci, vel clamost. 3
Recitatione illius poëmatis de
Thesei gestis à Codro vili Poëta
scriptis. 4. Nec par pri refe-
ram? 5. Comoedias Latinas à
toga Romanorum habitu dictas,
ut et Graccae palliæ dicebantur
et Græcorum pallis. 6 Lu-

guibus, vel amatorios. 7 Lon-
ga tragœdia de Telepho, rege
Mysie, cui valvæ, et auxilia
Pelias hæc, nulli. 8 In aversa
charta, ab exteriore parte: al. à
tergo, 9 Trag. de Orestes, ac-
tis agitato. 10 Fabula, et his-
toriae mibi acque non sunt
ac alteri cuique Poëtam, si
velim, quod illi faciunt, Princi-
pibus adulari, aut fane mese
recitando velificari: taxarique
hic videtur Val. Flacc. Vide Jan.
Parrhasii 2. epist. 10 Historia
Romuli, et Remi quos perierit
Rhea in loco Martis, vel luc.
Mar. in Pontio, pro quoconque
lucu, ad doris onem Poëtarum,
qui à luci descriptione colorem
arts petunt. Alii ferunt, locum
fuisse Romæ in Apenni, in quo
recitabant Poëtæ. Vide Bapt.
Egnati racemationum cap. 6.

DE-

A

Mar-

THOMAE FARNABIO.
Carminibus tibi verba dedi, vel carmina verbis;
Carmina sed mallem, quam tibi verba dare.
Tu mihi das sensus, ego do tibi verba Poëtæ.
Meque ama, amaque mea; ut teque amo, amoque
tua.

Tuus,

Rudolphus Gittins.

TEmporibus lux magna fuit Juvenalis avitis,
Moribus, ingenii, divitiis, virtus.
Tu lux es luci, Farnabi: operisque fugasti,
Temporis et tenebras, ingenii radix.
Lux tua parva quidem mole est, sed magna rigore,
Sensibus, et docti pondere judicii.
Macte: tuo scriptores, lectoresque labore,
Per te alii vigeant, per te alii videant.

Ben. Jonsonius.

Cum Juvenale tuo, Farnabi, Persius exit,
Atque affectatis eruitur tenebris.
Quem legit, et quondam neglectum intelligat illo
Qui Stridone satus, nomine sanctus erat.

B. K.

I Vates. II Hypocritæ. III Roma urbs. IV Rhombæ.
V Parasitus.
VI Nuptæ. VII Ars sordet. VIII Nobilitas vera. IX Impia.
X Vota,
XI Caena. XII Redux. XIII Deposta. XIV Parenſ.
XV Aegyptia. XVI Miles.

2 Martis , et ¹¹ Aeolij vicinum rupibus ¹² antrum
 Vulcani : quid agant venti , quas ¹³ torqueat umbras
¹⁴ Aeacus : ¹⁵ unde alii furtivae devchat aurum ¹⁶
 Pelliculas : quantas jaculerit ¹⁶ Monychus ornos ,
¹⁷ Frontonis ¹⁸ platani , ¹⁹ convulsaque marmora ²⁰ cla-
 mant
 Semper , et assiduo ruptae lectore columnae .
 Expectes eadem à summo , minimoque Poëta .
 Et ²¹ nos ergo manu ferulae subduximus , et nos ¹⁵
²² Consilium dedimus Syllae , privatis ut altum
 Dormiret . Stulta est clementia , cum tot ubique
 Vatibus occurras , ²³ periturae parcere chartae .
 Cur tamen hoc libeat potius decidere ²⁴ campo , ¹⁹
 Per quem magnus equos ²⁵ Auruncæ ²⁶ flexit alumnus :
 Si vacat , et placidi rationem admittitis , edam .
 Cum tener uxorem ducat ²⁶ spado , ²⁷ Maevia ²⁸ Tus-
 cum
²⁹ Figat aputrum , et nuda teneat venabula mamma :

11 Séptem insulis Liparacis in
 mari Tyrhenio , 12 Aetna , 13
 Examinit , vel judicet torquen-
 das auras . 14 Jovis filius ex
 Aegina , al. ex Europa , enus è
 Argos , apud inferos iudicibus .
 15 Ut è Colchide Jason furtum Me-
 die deolo aureum vellus susti-
 derit . 16 Centaurus : et ponitur
 pro lato , et pagina Centaurorum
 cum Lapithis . 17 Julii Frontoni-
 us , nobilis , et docti viri , in
 cuius aedibus recitabant Poëtae .
 18 Porticus , quam adumbrant
 platani . 19 Frequenti auditori-
 um , vel recitatoris clamore ,
 rupta columnæ marmoreæ . Sic
 Sat . 7. v. 87 : cum fregit subse-
 lia versus Statius . 20 Resonant ,
 vel assidua recitatione jam edo-
 cratae clamat , quid agant venti ,
 quas torqueat , &c. et est Pe-
 thas . 21 Ego itaque Grammati-
 corum ferulis , et Rhetorum de-
 claimationibus valdebam . 22 Fi-
 cito themate declamatoriu suisi
 Syllae , ut deposita Dictatura , pri-

vatus *altum dormiret* . 23 Cui
 si ego pepercero , alia tamen
 manu perficiuntur : vel perturbit cum
 aliorum Postarum charis : vel
 etiam nisi in scribatur , per-
 turbitur . 24 Hoc stadio , et stu-
 dio , hoc poëmaticus genere , id
 est , *Satyræ* , 25 Lucilius ex Au-
 runca Rutulorum civitate natus ,
 Latinae Satyrae primus auctor ,
 unde et Turnus Satyrophagus ,
 cuius meminere Martialis 1. 7.
 ep. 96. et l. 11. ep. 11. Sidonius
 carm. 9. et Probus Grammaticus .
 * Stylium direxit . 26 Spado di-
 citur , cui testes evulsi sunt , aut
 nervi , & quibus testes dependen-
 tent : castratus , cui collis , et
 testes . Vide Sat . 6. v. 366 . 27
 Mullier . *Synecdochice* . Namque
 foeminas in arenam descendentes ,
 auctores sunt Suetonius Nero .
 c. 11. Xiphil. in Nerone , et
 Tacit . An . 15. Martial . ep . 6.
 1. speci . 28 Ferociorum , utpo-
 sit . 29 In theatro .

Patricios omnes opibus cum ³⁰ provocet unus ,
³¹ Quo condente gravis juventi mibi barba ³² sonabat : ³³
 Cum ³³ pars ³⁴ Niliae plebis , cum verna ³⁵ Canopi
³⁶ Crispinus , ³⁷ Tyrias humero ³⁸ revocate lacernas ,
³⁹ Ventilet ⁴⁰ aëstivum digitis sudantibus aurum ,
 Nec suffere queat majoris pondera ⁴¹ gemmae :
 Difficile est satyram non scribere : nam quis iniquae ³⁰
 Tam patiens urbis , tam ferreus , ut ⁴² teneat se ?
 Causidici ⁴³ nova cum veniat lectica ⁴⁴ Mathonis
⁴⁵ Plena ipsò , et post hunc magni ⁴⁶ delator amici ,
 Et cito rapturus de nobilitate ⁴⁷ comesa ,
 Quod superest : quem ⁴⁸ Massa timer , quem munere
 palpat ³⁵
⁴⁹ Caris , et à trépido ⁴⁹ Thymele ⁵⁰ summissa Latino ;
 Cum te ⁵¹ summovereant , qui testamenta merentur

30 Adaequet , divitiae cum ipsis
 certe . 31 Cinnamus , de quo
 Martial . lib . 7. Alii Licinius Au-
 gasti libertus , et tonsorem in-
 tenuit . 32 Sub fornici sonan-
 ti caducat . 33 Servulus & pieb.
⁵² Asypticus , à Nilo . Asypti-
 duus . 34 Chrysostomus . 35
 Heliодomus militaris ab Alexan-
 dria discessit , sed Serapidis ce-
 lebris , Strab . 17. L. omnium libri-
 dinum , atque immiterum domi-
 nicum . 36 B servo factus ma-
 gister eundem Neronis . 37 Pue-
 parcas . 38 Tyro . Sat . 10. v. 38 .
 38 Rev . lac . quo vel mollisse ,
 vel pondere deflexere , vel quae
 rejecere sint in humeros : *Sicam*
*qui undantem chlamydem qua-
 sando facit* . Plaut . Epidicus .
 39 Ad refrigerium vel jactando
 ostentare . 40 Annulum tenuis
 braciere , et levem . 41 Incutie-
 se in annulo hiberno . 42 Tem-
 pere sibi ; ne scribat . 43 Novi
 hominis , vel nuper ex decla-
 piatorio lucro coempta ; vel sim-
 plicer *mors* , namque et hinc
 splendor : sic Martialis epigr . 57 .
 1. 2. *Sella recons*. 44 Ex advo-
 cato delatoris facili . 45 Ut qui
 crassus fuerit , vel delicasus , et
 superbus . 46 M. Regulim ille
 intelligi volum , cum suis , et
 impetratis suis , et quod possit
 quodimploribus formidabilis ;
 fortissimum autem est dicti He-
 liодomus Stoic . Phil . quo defe-
 rente occisi sunt . 47 Per deli-
 gationes interempta . 48 Massa
 morio , et Carus minimus . Nero
 nisi liber ; delatores nequissimi .
 49 Mima , uxor Latinii mi-
 mi , cui inditum videntur nomen
 à *Egyptia* , quod est pulpitum ,
 seu aræ theatri , quod hac vel
 prima , vel optima fuerit salta-
 trix . Sed negat Angel . Politianus
 7. lib . ep . Thymele iuisse
 uxori Latinii . 50 Ut vel usu
 corporis , vel blandiciis proprie-
 tibus Latino redderet Heliодo-
 rum , seu Regulium : vel genera-
 liter uxor à marito missa depre-
 catrix ad delatorem : cujusmodi
 aliquid in Mimo representavit
 Latinus cum Thymele . 51 Ha-
 seditate .

4 Noctibus, ⁵¹ in cœlum quos evehit optima summi
Nunc via processus, vetulæ ⁵² vesica ⁵³ beatae:
Unciolum ⁵⁴ Proculejus habet, sed ⁵⁵ Gillo ⁵⁶ deun-
cem: ⁴⁰
Parteis quisque suas, ⁵⁷ ad mensuram inguinis haeres:
Accipiat sane mercedem ⁵⁸ sanguinis, et sic
Pallet, ut nudis pressis qui calcibus anguem,
Aut ⁵⁹ Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.
Quid referam, quanta siccum jecut ardeat ira, ⁴⁵
Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator
Pupilli ⁶⁰ prostantis? et ⁶¹ hic damnatus ⁶² inani
Judicio (quod enim salvis infamia munis?)
Exul ⁶³ ab octava Marius bibit, et ⁶⁴ frutur diis
Iratis: at tu, victrix provincia, ⁶⁵ ploras. ⁵⁰
Hacc ego non credam ⁶⁶ Venusina digna ⁶⁷ lucerna?
Haec ⁶⁸ ego non agitem? Sed quid magis ⁶⁹ Heracles,
Aut ⁷⁰ Diomedes, aut ⁷¹ mugitus Labyrinthi,
Aut mare percussum ⁷² puer, ⁷³ fabrunque volan-
tem?

52 Nocturni concubitus ope-
rari. ⁵³ Ad opes, et dignitatem,
54. Parce ⁵⁵ qua muller est. ⁵⁶
Divitis. ⁵⁷ Duodecim annis haere-
ditatis partem, cum haereditas,
ut illora, dividetur in duode-
cim partes, cum uncias. ⁵⁸ A-
ducer. ⁵⁹ Undecim partes. ⁶⁰
Ad penis utriusque proporcio-
nem. ⁶¹ Colu exhaustus. ⁶² In-
stituit. Cogitata certamina facun-
dice. ⁶³ Lugduni in Gallia, in qui-
bus oratores victos spongia
linguine scripta sua delere o-
poterant, nisi ferulæ objurari,
aut flumini mergi maloissent?
hanc metuentes oratores ducunt
ad aram, quea Lugduni insi-
gnis erat, palibant. ⁶⁴ Suet. Calig.
10. c. ⁶⁵ Spoliati, et eo re-
ducti, ut proset, victimum cor-
pore meritorum. ⁶⁶ Marius Pris-
cus, ab Afris, quos Proconsul
spoliarat, accusatus est: qui
700000. nummum in acriarum in-

ferre damnato, Italia interdi-
cum. Plin. epist. 11. lib. 2. ⁶⁷ Pe-
cunias provinciae non restituente,
et ⁶⁸ Qui Roma ante nonam
non decubuit. ⁶⁹ Voluptatum
capit ex ita Deum, retinens
magnum spoliacionis partem, et
sibi in exilio laudis quam an-
tas indulgens. ⁷⁰ Non restitu-
pecunia. ⁷¹ Cornutus enim Ter-
tullus Consul designatus con-
sult septingenta milia, quae ac-
cepserat Marius, acriario inferen-
da. Plin. lib. 2. epist. 11. ⁷² Ho-
rati Venusini. ⁷³ Satyra eluci-
brata. ⁷⁴ Annon haec potius
insector, quam fabuler? ⁷⁵ De
Herculis acrumis fabulas. ⁷⁶
Fabulas de Diomedis ab uxore
non recepto, et sociis in aves
versis. ⁷⁷ Fabulam de Thesco,
et Minotauro in labyrintho mu-
giente. ⁷⁸ Icaro cadenti. ⁷⁹
Daedalum.

Cum

Cum ⁸⁰ leno accipiat moechi bona, ⁸¹ si capendi ⁸²
Jus nullum uxori; doctus ⁸³ spectare lacunar,
Docrus et ad calicem vigilanti stertere noso.
Cum fas esse purat curam sperare cohortis,
⁸⁴ Qui bona donavit praesepibus, et caret omni
Majorum sensus dum pervolat axe citato ⁸⁵
⁸⁶ Flaminiam: ⁸⁷ puer Automedon nam lora tenbat,
⁸⁸ Ipse ⁸⁹ lacernatae cum, se, jactaret amicata.
Nonne liber medio ⁹⁰ ceras implera capaces
Quadrivio, cum jam ⁹¹ sexta cervice fesatur
Hinc, atque inde patens, ac ⁹² nuda paenit cathedra, ⁹³
Et multum referens de Maecenate ⁹⁴ supino.
⁹⁵ Signator, falso qui se lautum, atque beatum

76. Maritus leno. Hispanice
Rijan, & Alacante de suus magis
77 Probrosis foeminas lecticas
usum, quando capendi legata,
aut haereditates demittit Domi-
tianus. Sueton. 8. c. ⁷⁸ In ob-
sequium aduenti sursum spe-
ctare, et velut chilum simillimi
profundum sonum rhombiscono-
sis. ⁷⁹ Unde Tigellinus
quis per vitia praefecturam
prorutor sui Neroni adeptus
est. Tacit. in auct. vel Cornel.
Fuscus, qui patrimonium equis
alendis dilapsatus, et puer au-
rige officium Neroni praestiterat,
postea a Domitiano colori-
tibus praetoriani prefectus. ⁸⁰
Viam à Cal. Flaminio stratam,
81 Fuscus, lectica, quam sex viri
portabant. ⁸² Aperta, neque
plagis cincta, cui remota erat
vela, ac pellis. Martial. 11. lib.
99. epist. ⁸³ Molli, et delicata
i mollietate autem nomine male
audiebas Maecenas. Senec. epist.
114. ⁸⁴ Domitius Regulus tes-
tamentorum corruptor. Plin. epi-
st. 20. lib. 2, vel Sophronius
Tigellinus, qui trium patrimonii
veneno sublatum subtractis ta-
bulis, et falso signatis, haer-
editates invasit.

* Exquis tabulis, et ⁹⁹ gemma fecerat uda?
 Occurrit matrona potens, quae molle Calenum
 Porrectura viro miscet stiente ⁹⁹ rubetam,
 Instituitque rudes ⁹⁹ melior Locusta propinquas
⁷⁰ Per famam, et populum ⁹⁹ nigros efficer maritos,
Aude aliquid ⁹⁹ brevibus Gyaris, ⁹⁹ carcere dignum,
Si vis esse ⁹⁹ aliquis. Probitas laudatur, ⁹⁹ algit,
 Criminibus ⁹⁹ debent hortos, ⁹⁹ praetoria, ⁹⁹ men-
 sas, ⁷⁵
 Argentum vetus, et ⁹⁹ stantem extra pocula caprum,
 Quem patitur ⁹⁹ dormire nurus ⁹⁹ corruptor avarae?
 Quem ⁹⁹ sponsae turpes, et ⁹⁹ praetextatus adulter?
Si natura negat, facit ⁹⁹ indignatio verum, ⁸⁰
*Qualem*cunque potest: quales ego, vel ⁹⁹ Cluvienus,
Ex quo Deucalion, ⁷ nimbus torrentibus aequor,
 Navigio ⁹⁹ montem ascendit, ⁹⁹ sortesque poposcit,
 Paulatinique anima caluerunt mollia saxa,
 Et maribus nudas ostendit Pyrrha pueras: ⁸⁵

* Compendiosa, et brevi oper-
 ti falsas testamentorum tabulas
 condensit. ⁹⁹ Exquis, id est,
 paucis verbis testamentorum ta-
 bulis scriptis, quem falsarium se-
 baeredem ex esse inscripsit.
⁸⁹ Anuolo signatorio, qui gem-
 mam ectypam, id est, eligitiam
 habet incusam, salivis tacto,
⁹⁰ Venenum rubetis, ⁹⁹ Per-
 tector venefica, quam illa Locusta
 nuper beneficil' dammata, et diu
 inter instrumenta regni habita,
 cuius arte usa Agripina, bole-
 tum venenarum Claudio paraver-
 rat, ejusdemque ex Gallis vo-
 catae Nero usus opera Britannici-
 um susulit. ⁹² Populo scle-
 tenato, videute adcoquie permit-
 tente. ⁹³ Quod indicium est,
 veneno sublatos fuisse. ⁹⁴ Di-
 gnus exilio in breves, id est,
 angustas insulas Cycladas, et qui-
 bus Gyaris maxime steriles, et
 gravissimis exiliis locis; sic Sat-
 ro, ut Gyari clauus scopuli,

⁹⁵ Themidos oraculum.

Quic-

Quicquid agunt homines, votum, timor, ira, volu-
 ptas,
 Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.
 En quando uberior vitiorum copia? quando
 Major avaritiae patuit ⁹⁹ sinus? alea quando
 Hos ¹¹ animos? neque enim ⁹⁹ loculis comitancibus itur
 Ad ¹¹ casum tabulae, posita sed luditur ⁹⁹ arca. ⁹⁰
¹² Praelia quanta illic dispensatore videbis
¹³ Armiger? simplexne furor ⁹⁹ secessaria centum
 Perdere, et horrenti tunicam non ⁹⁹ reddere servos?
 Quis totidem erexit villas? Quis fercula septem
¹⁴ Secreto coenavit ⁹⁹ avus? Nunc ¹¹ sportula primo ⁹⁵
 Limine parva sedet, ¹¹ turbae rapienda rotat.
¹⁵ Ille tamen faciem prius inspicit, et trepidat, ne
 Suppositus venias, ac falso nomine posscas.
 Agitus accipies: jubet, à praecone vocari.
 Ipsos ¹⁶ Trojogenas: nam vexant limen et ipsi ¹⁰⁰
 Nobiscum: ¹¹ da Praetori, ⁹⁹ da deinde Tribuno.
 Sed libertinus ⁹⁹ prior est: prior, inquit, ego ad-
 sum.

Cur timeam, dubitemve locum defendere? quamvis

¹⁰ Recipitaculum. Metenhora
à vellis sumpta. ¹¹ Ellipsis,
¹² habuit. ¹³ Non parte, vel
 modica pecunia. ¹⁴ Ad fortu-
 nam alea in tabulam, vel ab-
 cum lusorium conjectat. ¹⁵ U-
 niversa re familiaris, cuius nau-
 frangim faciunt *magis* *curu* *magis*
spas; *ri* *nobis*, ut facete Lu-
 cianus ¹¹³. *rest* *magis* *xviii*; ¹⁶
 non ad Maleam, sed Aleam *cov-*
7 *piscator* *autis* *ri* *ri* *ri*. ¹⁵
Pixas. ¹⁶ Servo, qui domi-
 no ludenti nummos, aleas, et
 castera bello illius arma submi-
 nister, unde armiger. *Metaph-*
4 bellatibus sumpta. ¹⁷ *Tz*⁷⁵⁰
 lib. moneta nostrae. ¹⁸ *Don-*
are: *al* restituere. ¹⁹ In sua
 domo privatum, solus. *Prisci*
 enim illi in propatulo, et atris

Natus ad ¹⁴ Euphratem, molles quod in aure ¹⁵ fenes-
træ ¹⁰⁴
Arguerint, licet ipse negem? sed ¹⁶ quinque tabernac-
¹⁷ Quadrinventa parant, Quid confert ¹⁸ purpura ¹⁹ ma-
jus
Optandum? si Laurenti custodit in agro
Conductas ²⁰ Corvinus oveis? ego possideo plus
²¹ Pallante, et ²² Liciinis. Expectem ergo Tribunum;
Vincant divitiae: ²³ sacro nec cedat honori,
Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat ²⁴ albis.
Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum
Majestas, etsi ²⁵, funesta pecunia, templo
Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras,
Ut colitur Pax, atque Fides, Victoria, Virtus,
Quaeque salutato ²⁶ crepitat Concordia nido.
Sed cum ²⁷ summus honor finito computet anno,

²⁸ Fl. Mesopotamia, qui or-
ritur ex Niphate, monte Arme-
niae. ²⁹ Fissuræ, vel foramina
in lobis (³⁰) more patrior; in Ori-
ente quidem, etiam viris as-
sum gestare auribus depensum
decus existimat. Plin. 11. 1. 27.
cap. 30 Quas in foro habu-
erunt. ³¹ Quad. sextertus censum e-
questrem confidunt, 3125, libras.
32 Equestris nobilitas purpura,
et annulo designata. ³³ Majus,
et optandum. ³⁴ Nobilissima
ortus familiæ, pauper tamen, ³⁵
Claudii liberò diffissimo, ne-
cnon quaestorii, et praetoriorum
ornamenta insignito. ³⁶ Lici-
nus Stolone Crasso. ³⁷ Lici-
nus cogn. divite, et Liciño Cæsti-
ris libero, et tonsore. ³⁸ Prae-
torio, aut tribunatio. ³⁹ Ser-
vii è transmarinis adiecti venia-
tis prout inveniuntur cretatis, gyp-
satisticus pedibus, signato sigilli-
to domini, si privati essent: Recip. si publica municipia. Plin.
L. 31. c. 17. ⁴⁰ Etsi nondum
extiximus pecuniam per De co-

limus templis, et aris, ut Pa-
cen, Eideim, etc. ⁴¹ Et con-
cordia, cuius templi fastigio
positos nidos ciconiac rostro
crecentes revisunt. Politian.
c. 67. Misch. ductus Aelian testi-
monium, quod cornicium smot-
re, connicium existimat, fuisse
concordiae symbolum, non ci-
coniam. Ego vero omnino intel-
ligi ciconiam credo, limne re-
spexisse Juvenalem ad Ovidii v.
5. Metam. Iacob. 3. 6. plaudat ere-
plante ciconia nido. Porro ciconia
in auxiliis concordiam poli-
liceri scribi. Jan. Das. ad Ambi-
tr. l. 1. Plevius Conjectan. c. 53.
Aedem concordias simpliciter in-
tellegi vult, In qua Senatus ali-
quando habebat solitus, testibus
Varrone, et Lampadio, et quo
cum strepitu confluxere Patres.
42 si (inquit Poeta) summi Ma-
gistratus, praetores, etc, con-
putent, quantum anni redditus
sporula referunt, quid facient
sporulas, quibus sporula sola
victum, et necessaria suppeditat?

(*) aperte Graece est ima auris pars.

Sportula quid referat, quantum rationibus addat:
Quid facient ⁴³ comites, quibus hinc toga, calceus
hinc est,
Et panis, * fumusque domi? ⁴⁴ densissima centum
Quadrantes lectica petit, sequiturque maritum ⁴⁵
Languida, vel praegnans, et circumducitur uxor.
Hic petit absenti, nota jam callidus arte,
⁴⁶ Ostendens vacuam, et clausam pro conjugé sellam,
⁴⁷ Galla mea est, inquit, ⁴⁸ citius dimitti, moraris?
⁴⁹ Profer, Galla, caput: ⁵⁰ noli vexare, quiescit.
Ipse dies pulchro distinguitur ordine rerum.
⁵¹ Sportula, ⁵² deinde forum, jurisque peritus Apollo,
Atque triumphales, inter quas ausus habere
Nescio quis ⁵³ titulos Acgyptius, atque ⁵⁴ Arabar-
ches; ¹³⁰

Cujus ad effigiem ⁵⁵ non tantum mejere fas est.
Vestibulis abeunt veteres, ⁵⁶ lassique clientes:
Votaque deponunt, quanquam longissima coenae
Spes homini: caules ⁵⁷ miseris, atque ignis emendus.

⁴² Clientes, et asseculari. * Fusi-
ca fumo dominus, inquit Raimir.
ego ligna inciliigo. ⁴³ Plurimi
Senatores lectica veci petunt
sporulam, circumducunt etiam
agrotas, et gravidas uxores,
quoniam nomine sporulam pe-
tant, interdum et absentes illas
simulant adesse, in clasius le-
critis. ⁴⁴ Distributori, et Usor-
i. ⁴⁵ Nec valet, dato, et
dimittit. ⁴⁶ Inquit distributori.
⁴⁷ Respondebat maritus impostor,
noli vexare, quiescit, dormit.
⁴⁸ Prima, et secunda hora clien-
tes salutem patronos, et spor-
ulam petunt. Vide Marcial. ep.
8. lib. 4. ⁴⁹ Deinde deducunt
eos ad forum Augusti, in quo
iura redigebantur iuxta Apolloni-
mum chernesiam statuum; ubi vi-
suntur triumphales statuae. ⁵⁰
Crispinis, uti volunt interpretes.
Cum vero negue constet de re-
gimine, nec sciam Crispini, ma-
gis propendeo in sententiam Al-

Emmo. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38.

57 Optima sylvarum interea , pelagique vorabit
 58 Rex horum , vacuisque toris tantum ipse jacebit.
 Nam de tor pulchris , et latis ⁵⁹ orbibus , et tam
 Antiquis , ⁶⁰ una ⁶¹ comedunt patrimonia mensa .
 Nullus jam parasitus erit : sed quis feret istas
 62 Luxuriae sordes? ⁶³ quanta est gula , quae sibi ⁶⁴ toros
 Ponit apros , animal ⁶⁵ propter convivia natum?
 66 Poena tamen praesens , cum tu ⁶⁷ deponis amictus
 Turgidus , et crudum pavonem in balnea portas .
 68 Hinc subitae mortes , atque intestata senectus .
 69 It; nova , nec tristis per cunctas fabula coenam:
 Ductitur ⁷⁰ iratus plaudendum funus amicis .
 71 Nil erit ulterius , quod ⁷¹ nostris moribus addat
 72 Posterioris: eadem enipent , facientque ⁷² minores .
 Omne in ⁷³ praecipiū virtutē stetit : ⁷⁴ utere velis:
 Totos pände ⁷⁵ sinus . Dicas his forsitan , unde
 Ingenuum par materiae? unde illa ⁷⁷ priorum
 Scribendi quodcumque ⁷⁸ animo flagrante liberet
⁷⁹ Simplicitas , ⁸⁰ cuius non audeo dicere nomen .
 Quid refert , dictis ignoscat ⁸¹ Mutius , an non?

77 Optimas feras , et delicatissimos pisces . ⁷⁸ Dives pa-
 trios . ⁷⁹ Mensis , vel patiens .
 80 Ad quam dominus , et con-
 junctione soli accumbunt: ⁸¹ vel sola,
 nemine ad coenam vocato . ⁸²
 Absumum laetus epinus: patria
 bona . ⁸³ Luxuriose sibi , am-
 icis sondice . ⁸⁴ Istitus divisa ,
 et ejusmodi multorum . ⁸⁵ In
 Romanorum apparatus convivis
 integer apponi solebat aper . ⁸⁶
 Quod multis sufficeret . Solidum
 aprum Romanorum primus in
 episitis apposuit P. Scryllius Ru-
 llus . Plin. i. 9. c. 51. ⁸⁶ Nec ca-
 impune helvulari . ⁸⁷ Bal-
 nea ingressurus portas pavonis
 carnem omnium difficultissime con-
 coctionis . ⁸⁸ Et nimis repre-
 sentatio , et eruditio , dum in bal-
 nea descendit . ⁸⁹ Divulgatur
 rumor de tua morte per omnia

82 Pone Tigellinum ; ⁹³ tæda lucebis in illa ,
 Qua stantes ardent , qui ⁹⁴ fixo gutture fumant ,
 83 Et lacum media sulcum diducit arena .
 84 Qui dedit ergo tribus patruis ⁹⁵ aconita , vehatur
 85 Pensilibus pluvis , atque illine despiciat nos?
 86 Cum veniet contra , dígito compesce labellum : ¹⁶⁰
 Accusator erit , qui verbum dixerit , hic est .
 87 Securus licet Aeneam , Rutulumque ferocem
 88 Comicitas : ⁹² nulli gravis est percussus Achilles ,
 Aut multum ⁹³ quaesitus ⁹⁴ Hylas , urnamque secutus .
 Ense velut stricto , quoties Lucilius ardens

82 Licut quidem , respondit
 monior . Lucilio libera inveli
 in sceleris , et flagitos , non-
 dum inhibita by tyrannis liberta-
 te; sed , si tu notoris Tigell . vel
 alium quemlibet Imperatori gra-
 tum . De Tigellino supra , ad
 vera . ⁵² ⁸³ Indutus tunica mo-
 lestâ ex sparto , pice , et bi-
 mine Illico . ⁷⁵ Poëta
 V. 235. Brodænum Miscell . 2. 1.
 9. c. et Siginonium de Judicis .
 3. 1. 18. c. ⁸⁴ Fixo gutture , ne
 se curvare . Sic Plin. in Pan-
 gyrico . Contigit tempore intueri de-
 laterni insipua era , retortaque cervi-
 ces . et Sueton. de Vitellio . c. 19.
 Reducto capo capite , cum nosci solent ,
 atque etiam mentis mucrone gladio sub-
 secto : ut visendam præberet faciem
 neve submersum . vel unco impa-
 cto . Se nec . 3. de ira : Cremnati
 defacti corporibus igne , ubi alli le-
 gunt , defacti corp. et ita sulcus
 est ipsa fossa . Lippius ibi . 85 Lip-
 pius in loc. cit. legit ex veteri
 cod. Et latos mediant sulcus distinet
 arenam ; ut sulcus sit fossa in me-
 dia arena , quia defossi , et ad
 palum defacti cremabantur vivi ,
 sicut proxime adnotatum est . Verum
 ad necis adactae , vel spontaneæ
 necessitate redacti scrobes ,
 vel ab aliis vel ab ipsi præ-
 parati solitae , forte ad evitan-
 dum casum ægrymava in ipsa mor-
 te . Eju smodi scribem Niger Tri-

²¹ Infremuit, ²² rubet auditor, cui ²³ frigida mens est
Crimibus, tacita sudant praecordia culpa.
Inde irae, et lacrymae: ²⁴ tecum prius ergo voluta
Haec animo ante cubas: ²⁵ galeatum sero duelli
Poenitet; ²⁶ experiar, quid concedatur in illos, ¹⁷⁰
Quorum ** Flaminia tegitur cinis, atque Latina.

²⁷ Infrém. indignabundo ore,
95 Pudore, et ira, quae vindicta-
cet cogitat, ²⁸ Metu, et con-
scientia sclerorum. ²⁹ Primumque
classicum canas, et Sacrum
distinguis stylum. ³⁰ Pugnam
commissae sera poenitentiae.
Quoniam itaque, ³¹ iugis peccata,

periculose est plenum opus a-
les, legibusque cautum, ne-
quie vivos carnime proscindat,
expirat quid licet in mortuos.
³² In vls flami, et Lat. nobilium
urnae, et reliquias candebat,
super extremitates sepulchrus.

SATYRA II.

Reprobent hypocritis in Philosophis, Judicibus, Sacerdotibus,
Duciis, Nobilitibus; qui omnes impie de inferorum supplicis
sentientes, victores ipsi a vicis gentibus corrumpuntur, nec
non alios corrumpunt.

³³ Ultra! Sauromatas fugere hinc libet, et ¹ gla-
cialem
² Oceanum, quoties aliquid de moribus audient,
Qui ³ Curios simulant, et ⁴ Bacchanalia vivunt,
⁵ Indocti primum; ⁶ quamquam plena omnia gypso
¹⁰ Chrysippi invenias; nam ⁷ perfectissimus horum est,
Si quis ⁸ Aristotalem similem, vel ⁹ Pittacon emit.

¹ Ad barbaras, et remotissi-
mas usque gentes fugiunt fugi me
conferre malim, quam hic Ro-
mam degere, ubi fieri Philoso-
phi verbis quidem pra se ferunt
continentiam; vita vero, et mori-
bus flagitiostissimi sunt, et im-
purissimi. ² Europeas, atque
Asiae versus Boream incolas, An-
nus, et Tartarus. ³ Septentriona-
lem. ⁴ Mare ab aeg., celar,
et rivulis fluere. ⁵ Supple dis-
serere, aut praecipere. ⁶ Con-
tingent M. Curi viri frugalis
et optimi. ⁷ Tanquam celebran-
tes Bacchanalia, omnium scel-
rum seminaria. ⁸ Liv. 4. 9. 8
Appriue indocti. ⁹ Statua gyp-
sacea. ¹⁰ Stoici, et in Dialo-
gisticis acutissimi, et acerrimi. ¹¹
Ironice, vel Stoicorum perfe-
ctissimum haberi vult. ¹² Imag-
inem Aristoteles, vel Pittaci sa-
plientis.

Et

* Et jubet ¹³ archetypos ¹⁴ plateum servare ¹⁵ Clean-
thas,
Fronti nulla fides: quis enim non ¹⁶ vicus abundat
¹⁷ Tristibus obscenois? castigas turpia, cum sis
Inter Socratis ¹⁸ notissima fossa ¹⁹ cinaedos. ¹⁰
Hispida membra quidem, et durae per brachia setae
Promittunt ²⁰ atrocem animum: sed podice ²¹ levi
Caeduntur tumidae, ²² medico rident, ²³ mariscae.
Rarus sermo illis, et magna ²⁴ libido tacendi,
Atque ²⁵ supercilios brevior coma: ²⁶ verius ergo, ¹⁵
Et magis ingenuus ²⁷ Peribonus: hunc ego ²⁸ fatus
Imputo, qui vultu ²⁹ morbum, incessuque fatetur.
Horum simplicitas miserabilis, his furor ipse
Dat veniam: sed ³⁰ pejores, qui talia ³¹ verbis
Herculis invadunt, et de virtute locuti ²⁰

* Ondo est, iub. plur. ser. ar-
ch. Cie. 13 Primogenitos, et
originalis typus ad vivam innati-
gine formatos. ¹⁴ Armarium
meum. ¹⁵ Imagine Cleathus
Philios, diligissimus, et auctor
Philosoph. Estac. Soc. 16 Ia-
urbo. ¹⁷ Hypocritis, fronte se-
veris, vita turpibus. ¹⁸ Patri-
ca scutina. ¹⁹ Similes, notissimus
pathicus. ²⁰ Cinaedos, et Drau-
cos, qui tamen Socratis sancti-
moniam, et disciplinam pra se
ferunt, et ipse Socrates male
audiebat nomine nasc. amoris.
Lucian. ²¹ Aspas, et arax
Iopias. ²² Myrs. ²³ et ihuus. Fir-
mum l. 7. c. 14. Sununt
qui legi volunt Stoicos, à So-
tade, Poita Marontes, qui pri-
mus scripsit cynaedica, de quo
Suidas, et Strabo. ²⁴ Gravina,
et severum. ²⁵ Atius, ²⁶ Zepha-
nefus. Vide Persi Satyr. 4.
v. 40. ²⁷ Ut qui scias ulcerata
haec ex turpitudine confusa es-
se, et jussa incidi, ut ad eam
dram redcas. ²⁸ Ulceras podicas
ex attritu nata, ut hic in pati-
cis: alias illi, qui nudo equo in-
sident: ut Mart. epigr. 86. l. 14.
quae à similitudine, quam ha-
bent cum fico, quam mariscam
appellant, dicuntur, ut Graeci
cynæci. ²⁹ Voluntas, et spe-
ciosus silenti studium. ³⁰ Cri-
tici Stoici. Stoici autem ad cu-
tim condebandunt, ut coma bre-
vis esset supercilios. ³¹ Tole-
rabilis, simpliciusque facit Pe-
ribonus. ²⁷ Insignis illi cinaze-
dius, turpitudinem palam pro-
fessus. ²⁸ Hujus vita non ma-
ritiae suae, sed fatus imputo
vel crassi, seu potius *anoxia*,
inimo *ascesia*, ut Pers. 3. de
Nat. Sed *transire* *huc* *vita*. ²⁹ Mor-
bum animi, id est, vita, et le-
vitatem, *ul* etiam corporis mor-
bos, scilicet mariscas, ut supr. v.
13. ³⁰ Sed illi longe pejores,
qui talia (id est, ex impetu pec-
cantium) vita increpant. ³¹
Gravibus, severis, quae Hercu-
lem Prodigii illum in bivio (ut
est apud Zenophont. *antiqua*)
deceant, vel grandibus, et
magnificis, qualia usurpare for-
tis illa Hercules.

Clunem agitant. Ego te ceventem,¹² Sexte, verebor?
 Infamis Varillus ait, quo deterior te?
Loripedem rectus deiderat, Aethiopem abus.
 Quis tuliter¹³ Gracchos de seditione querentes?
¹⁴ Quis coelum terris non misceat, et mare coelo,²⁵
 Si fur displiceat¹⁵ Verri, homicida¹⁶ Miloni,
¹⁷ Clodius accuset moechos,¹⁸ Catilina Cethegum,
 In¹⁹ tabulam Sullae si dicant²⁰ discipuli tres?
²¹ Qualis erat²² tragico nuper²³ pollutus adulter
 Concubitu: qui tunc²⁴ leges revocabat amaras²⁵
 Omnibus, atque²⁶ ipsiis Veneri, Martique timendas:
 Cum tot abortivis foecundam Julia vulvam
 Solveret, et patruo similes effunderet²⁷ offas.
 Nonne igitur jure, ac merito²⁸ vitia ultima²⁹ factos
 Contemnum Scauros, et³⁰ castigata remordent?³¹
 Non tulit ex³⁰ illis³¹ torvum³² Laronia quandam
 Clamantis toties: Ubi nunc³³ les Julia? dormis?

³² Stoice pathice: egone te
 ceventem, id est, clunes agi-
 tantem verebor?³³ inquit Varil-
 vir notissimae infamiae.³³ Tl.
 et Cajum, qui tribuni, dum re-
 ducere leges agrarias conarentur,
 ipsi opprimit sunt, caesiisque
³⁴ Qui non omnis confundit,
 et exclamat: O cœlum! terra!
 maria Neptunia!³⁵ Qui fer-
 tit, et rapinis Siciliam spoliavit,
 notissimus ex Ciceronis in eum
 actionibus.³⁶ Qui interfecit P.
 Clodium, notus item ex Cicer.
³⁷ Nobilis adulterio Caesaris u-
 xoris, germanaque sororis in-
 cestu.³⁸ Conjuratores in Rem-
 pto³⁹ Proscriptionis tabulam,
⁴⁰ Caesar, Pompejus, Crassus,
 et Augustus, Lepidus, et An-
 tonius, qui item fecerunt, quod
 Sylla.⁴¹ Aliorum rigidius con-
 sors. *Norris illos (inquit Plin.*
⁴², l. 8.) qui omnino libidinosum
 eri, sic aliorum virtutis transversum, quasi
 invicti, et gravissime peccati⁴³ qui
 maxime iniuriant.⁴⁴ Tragici
 argumenti, tragoidis digno.

Ad quem⁴⁵ subridens: ⁴⁶ Felicia tempora, quae te
 Moribus opponunt: ⁴⁷ habeat jam Roma pudorem;
⁴⁸ Tertius è coelo cecidit Cato: sed tamen unde⁴⁹
 Haec emis, hirsuto spirant⁵⁰ opobalsama collo
 Quae tibi? ne pudeat dominum monstrare tabernæ.
 Quod si⁵¹ vexantur leges, ac jura: citari
 Ante omnes debet⁵² Scantinia: respice primum
 Et scrutare viros: faciunt hi plura: ⁵³ sed illor.⁴⁵
 Defendit numerus, juncta que umbone phalanges;⁵⁴
 Magna inter molles concordia: non erit illum
 Exemplum in nostro tam detestabile sexu.
⁵⁵ Taddi non lambit Cluviam, nec Flora Catullam.
⁵⁶ Hispo subit juvenes, et morbo pallit⁵⁷ utroque.⁵⁰
 Nunquid nos agimus causas, civilia jura
 Novimus, aut ullo strepitu fora vestra movemus?
 Luceantur⁵⁸ paucæ, comedunt⁵⁹ coliphia paucae:
 Vos lanam trahitis, calathiisque peracta refertis
 Vellera: vos tenui⁶⁰ praegnament stamine fusum
⁶¹ Penelope melius, levius torquetis⁶² Arachne:
 Horrida quale facit residens in⁶³ codice⁶⁴ pellex.

⁵⁵ Ait Laronia subridens. ⁵⁶ Verentur Romani
 Ironeis, ⁵⁷ Verentur Romani
 peccare te praesente, ut quoniam
 dam Catone in Florib.⁵⁸
 Tertius morum gravis castigator,
 adjectus Censorio, et Uticensi,
⁵⁹ Plinio oleum Balsaminum ab-
 ère, id est, succus, et balsamum,
⁶⁰ a þw þw, id est, princeps
 olei. ⁶¹ Excitantur ne dor-
 miant, ut vers. 37. ⁶² In
 paedicones iata, dicta a C.
 Scantinio, qui Marcelli filium de
 stupro appellavit. Valer. Maxim.
 lib. 6. c. i. quinvis autem leges
 plerumque habent nomen ab eis,
 qui tulerunt, non raro item a
 damnatis, ut Laja a Lajo, qui
 primus omnium intulit stuprum
 Chrysopæ Polopis filio. ⁶³ Ve-
 rum illi se forsitan satis crux-
 dunt, quod plures sunt, numero
 scilicet pugnant, et se in-

Notum est , cur ⁷¹ solo ⁷² tabulas impleverit ⁷³ Hister
Liberto , dederit vivus cur multa ⁷⁵ puellae.
Dives erit , magno quae dormit ⁷⁶ tertia lecto. 60
Tu nube , atque tace : ⁷⁷ donam arcana cylindros.
De ⁷⁸ nobis post haec tristis sententia fertur :
Dat veniam ⁷⁹ corvis , vexat censura ⁸⁰ columbas.

⁷¹ Fugerunt trepidi vera , ac manifesta canente
Stoicidae : quid enim falsi Laronia ? sed quid 65
Non facient alii , cum tu ⁸¹ multitia sumas
⁸² Cretice , et , hanc vestem populo mirante , perores
In ⁸⁴ Proculas , et Pollineas est moecha Fabulla ,
Dammatur , si vis , etiam Carnifia : ⁸⁵ talam
Non sumet damnata togam , sed ⁸⁶ Julius ardet , 70
Aestuo : ⁸⁷ nudus agas : minus est insania turpis.
⁸⁸ En habitum , quo te leges , ac jura ferentem
⁸⁹ Vulnibus crudis populus modo vitor , et illud
⁹⁰ Montanum positis audiret vulgus araris.

⁷² Ex asse haerede consti-
tuto . ⁷³ Testamento tab. 74
Hist. Pacuvius , dives infamis ,
de quo Satyr. 12. vers. 18.
⁷⁵ Uxor , ut tacere libertum
in mariu scelus . ⁷⁶ Cum marito
et Drauco . ⁷⁷ Mariti molles
uxoribus , ut taceant , dant le-
pillos pretiosos ad ornatum , et
oblongos in modum Cylindri ,
in aures , uniones ovalem for-
mam habentes . Plin. de Beruli
l. 17. c. 5. Solin. Polyhistor. c. 65.
⁷⁸ Miseris mulierculis . ⁷⁹ Cas-
tagio morum ignoscit virorum
malorum nequitiae , vexat mo-
lierum simplicitatem . Alli pol-
posi magis , quam nasuti per cor-
vum intelligi vel volunt . ⁸⁰ Sim-
plices , et infirmas mulieres .
⁸¹ Fugerunt , inquit Poeta , fisi
illi , nec sibi constantes , aqua
scelerum consili Philosopi La-
ronianum . ⁸² Vester (in modo ve-
tes vocandas sunt , inquit Sene . ⁷
de Benaf. in quinem nisi sit , ⁷⁸

defendit corpus , aut denique pador pos-
tit , etc.) scribas , vel bombycinis
molli intexatis substamine , et in
tantum tenues , ut per eas singula
membra perspicci possint . *Utanu-*
der formans vestis . Plin. 11. 22.
Hispan. Gata . ⁸³ O Jules , allu-
ditque vel ad Criticum , vel ad
Cecram insulam in qua fuerunt ju-
dices maximi , Jovis filii .
⁸⁴ Meretrices , et moechas . ⁸⁵
Foenimis quippe adulterii con-
cubis , non , nisi virilli toga induitis ,
in publicum prodire licetabat . ⁸⁶
ardet . ⁸⁷ Nudus itaque eas :
praestat enim te insanum , quam
mollem haberi . ⁸⁸ Ironice . E-
gregius sane judex , quem au-
diunt illi prisci Romani militiae ,
et agriculturae intercur sub infan-
tia , et juvenitate imperii Rom.
⁸⁹ E recenti praetio redeunt
antiqui illi , et bellicosi Roma-
ni . ⁹⁰ Rustici illi rudes , et ab
omni mollitie alieni .

Quid

⁷⁹ Quid non proclames , in corpore judicis ista 75,
Si videoas ? quero , an deceant multitia ⁸⁰ tescem ?
Acer , et indomitus , libertatisque magister
Grecice , ⁸¹ pelluces : ⁸² dedit hanc contagio labem ,
Et dabit in plures : sicut grec torus in agris
Ulius scabie cadit , et * porrigine porci , 80
⁸³ Uvaque conspecta livorem dicit ab uva .
Foediis hoc aliquid quandoque audebis amicu .
Nemo repente fuit tuipissimus : accipient te
Paulatim , ⁸⁵ qui longa domi redimicula sumunt
Frontibus , et toto posuere monilia collo , 85
Atque ⁸⁷ Bonam tenerae placant abdomine ⁸⁸ porcae ,
Et magno craterem Deam : sed ⁸⁹ more sinistro
Exagitata procul non intrat foemina limen .
Solis ara Deae maribus patet . Ite profanae ,
Clamatur : nullo gemis hic tibicina cornu .
⁹⁰ Talia * secreta coluerunt * Orgia , taeda

⁹¹ Quid convictorum non pro-
claimis , & antiqui Romani
militia , et agricultura horridi ,
in mollem hunc judicem ?
⁹² Multo minus judicem .
Membra per vestes tenent ap-
parent . ⁹³ Tu mollium com-
mercio corruptus mox , et aliis
affricabis hanc molliciti labem ,
non secus ea , etc . ⁹⁴ Alii le-
gunt prorrigine . ⁹⁵ Ex opinione
vulgi , inquit Tertius . 5. 17. cen-
senit unam uiram sub vindemi-
am ab altera conspecta colo-
rari , vel consumi . ⁹⁶ Innata effeminitas sacerdotes , quos in
Albano Domitianus consti-
tuera , qui celebrarent quotannis
Quinquatriglia Minervae , cui col-
legium ibidem consecratarat . Suet.
Domit. l. 8. c. 3. atque horum sacra-
dicti magis Orga , et Cotytra reflare , quam Gynaecaea . ⁹⁷ Mi-
nervam Domitianum superstitiose
cultam , cupus sacra , celebrarent
Albani isti Flaviae sacerdotes
eadem religione , qua matronae
Rom. colebant Bonam Deam ,
Majam , Terram , Proserpinam ,

Opeim , etc. Vide Macrobr. 1.
Saturn. 12. 98 Quae propria est
Terrae hostia , quod ea segetes ,
quas Ceres Proserpinam ostendat ,
primum est depasta . Mac-
rob. ibid. 99 Contrario ritu ,
amoris scilicet foemini , ut in-
riti *porrigeantur* excluduntur ma-
res ; ita ut veri sit illa Etymo-
logia Apollonii Interpretis . * Or-
gia dicta ⁹⁶ *tay iipur* , quod
profani arecentur a sacris , ut
enque ali deducunt *ans iyp*
iypet , furore Bacchico , ali
ans tay iipur , montibus , in
quibus celebantur , etc. * Ne-
que minore cum surpitudine ,
scelere , et impudicitia , cele-
brantur haec Minervae Quinqua-
tria , quam nocturna illa sacra
dicti magis Orga , et Cotytra
reflare , quam Gynaecaea . ⁹⁷ Mi-
nervam Domitianum superstitiose
cultam , cupus sacra , celebrarent
Albani isti Flaviae sacerdotes
eadem religione , qua matronae
Rom. colebant Bonam Deam ,
Majam , Terram , Proserpinam ,

1° Cecropiam soliti Baptae + lassare 5 Cottyto.
 2 Ille supercilium madida fuligine * tactum
 3 Obliqua producit acu, pinguisque trementes
 Attollens : oculos : vitreō bibit ille Priapo. 95
 4 Reticulumque comis auratum ingentibus implet,
 Coerulea induitus " scutulata , aut " galbana rasa,
 5 Et per Junonem domini jurante ministro:
 6 Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis ,
 Actoris Arunici spoliū, quo se " ille videbat 100
 Armatum, cum iam tolli vexilla juberet.
 7 Res memoranda novis annalibus , atque recenti
 Historia , speculum ¹⁷ civilis sarcina belli.
 8 Nimurum summi ducis est occidere Galbam,
 Et curare cūtem summi constantia civis: 105

² Atheniensem, ³ primo Athenarum Reg. ³ Sc̄deratos molles, et effeminiatis deas Corytus, in quorum lasciviam scriptis Eupolis comediam Baptas. ⁴ Ad Iassitudinem saltare, vel factam dea personam deflascare, ⁵ Et psaltria, seu saltatice deam impudicantes. Politiani Miscel. cap. 10. ⁶ Alias supercilia de-
migrat. Tanta est decoris affectio, ut tangatur oculi quoque, inquit Plin. lib. 11. c. 37. Ocu-
los ejusmodi Hieronymus voca-
tibus sedis fuliginosos. ⁷ Alii
tinuntur. ⁷ Calamistro, ac crinali Apulejo. ⁸ Genas, vel pilos oculorum, vel ipsa supercilia. ⁹
Non secus ac libidine effracta mulier, sive ex pene ex vitro facta bibit. ¹⁰ Hisp. la rededela, & cofa. ¹¹ Vestimenta plurimas sc̄utiformia possent habentia, qua-
les cernuntur in armearium tēs.
¹² Subala, à flor galbani fer-
tilae in Syria, cuius succus no-
tus; vel galbinus, id est, ca-
erulea vestimenta rasa, quae pi-
lis, et villis carent. ¹³ Ipsa ser-
vata in tantum molli, ut juret
(more domini sui) per Junonem,

²³ Bedriaci in campo spolium affectare Palati,
Et pressum in faciem digitis extendere panem.
²⁴ Quod nec in Assyrio pharetrate Semiramis orbe,
²⁵ Moesta nec Actiaca fecit Cleopatra carina.
²⁶ Hic nullus verbis pudor , aut reverentia mensa: ²⁷ **Hic** ²⁸ turpis Cybeles , et ²⁹ fracta voce loquendi
Libertas , et crine senex ³⁰ phanaticus albo
Sacrorum antistes , rarum , ac memorabile magni
³¹ Gutturis exemplum , ³² conducendusque magister:
Quid tamen expectant : ³³ Phrygio quos tempus erat
jam 115

Scilicet horreter, majoraque monstra putares,
Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?

19 Oppidi inter Veronam, et
Cremonam, ubi Othonian'i Vi-
tellianis vici. Pius Otho, qui
malis consiliis auctoribus obu-
diens Brixium concesserat, ac-
cepto Cladis nuncio, civili belli
odio se interceti. 20 Cujusmo-
dum militum in speculo, et fu-
cis sibi, quinque bella exerce-
bant, negarunt luxuriosissima-
tibus regiae Babylonie, et Ae-
gypti. 21 Vicia navall praelio
ad Actium. 22 Inter hos mol-
les sacerdos Flaviales in colle-
gio Alzano, supra ad vers. 26.
23 Turpis libertas sermonis,
qualis est inter Gallos de Phry-
giae sacerdotibus, semiviro in
honestos, et obscoenos. 24 Las-
civa, et dissoluta. 25 Numine
afflatus, furoris corrupta. 26 Gu-
lae, vel etiam vocis. 27 Gu-
la, ut virio diametra, cuius hinc turpi-
collegio processet. Dignum pa-
tula operculum. 28 More sa-
cerdotum Phrygiae deae. 29
Quia his misericordi patientibus
nuli est usui, 30 Lapidice, vel
testa Samia ad imitationem Atis
pueri Cybelle dilecti. 31 Pe-
nitus, virilia. 32 Nobilis. 33
Doti nomine. 34 Ave ceru-
bincis. 35 Nupiales, et data-
res. 36 Acclamatum est? Felici-
cier cedant nuptiae. E formula
gradulatio, bonique omnis.
Senec. epist. 37 Posita estr
ut in prima Sat. Sportula sedet
vel multi coenantes sedent. 38
Gracchus. 39 Cornicinis, au-
tubincinis. 40 Qui spurcissimos
hors morem corrigit. 41 Qui in-
spectus harugarum, id est, hos-
tijarum exitis portenta hacc ex-
plet.

* Segmenta, et longos habitus, et ¹¹ flammea sumis:
 ** Arcano ¹² qui sacra ferens nutantia loro ¹²⁵
 Sudavit clypeis ¹³ ancibus, ¹⁴ o piter urbis!
 Unde nefas tantum Latiis ¹⁵ pastoribus? unde
 Haec tetigit, "Gradive, tuos?" urtica nepotes?
¹⁶ Traditur ecce viro clarus genere, atque opibus vir:
 Nec galeam quassas, nec terram cuspide pulsas, ¹⁷⁰
 Nec quereris ¹⁸ patri: vade ergo, et ¹⁹ cede severti
 Jugeribus campi, quem negligis. * Officium cras
 Primo sole mihi peragendum ²⁰ in valle Quirini.
 * Quae causa officii? quid quaeris? nubit amicus,
 Nec multos adhibet: licet modo vivere: fient, ²¹⁵
 Fient ²² ista palam, cupient et ²³ in acta referri.
 Interca tormentum ingens ²⁴ nubentibus haeret,
 Quod nequeunt parere, et partu ²⁵ retinere maritos.

²⁶ Mouilla interpretatur Ser-
 vius I. Aeneas, ego fimbrias
 expusorum, quas mulieribus au-
 reas induitas testatur Valer, lib.
 5. c. 2. ²⁷ Velamenta lutea, vel
 rubra, quibus tegi novis nuptiis
 mos erat. ²⁸ Ab interiore pas-
 tus annexo, vel ipso ancili plurimi-
 bus ejusdem formae immiso,
 ne possit disgnoscet: mox ²⁹ 46.
³⁰ Unus & Salis, id est, ³¹ Morris
 sacerdotibus, qui ancili collo
 suspensa ferobat salando suu-
 dans. ³² Scutis anciis, id est,
 undique circumcisis, è quibus
 primum & coelio decidisse fer-
 tor: graculo edicti Romanis ibi
 fore perpetuum imperium, si
 hoc asseratur, ad eum simi-
 litudinem et alia undecim ef-
 finixerit ne internosceretur. ³³
 Mars pater Romani, qui urbem
 Romanam condidit. ³⁴ Radu-
 bus primi, et agrestibus
³⁵ Mars a gradiendo in bello in-
 tro, citroque, vel a ³⁶ spada,
 hastam vibro, ³⁷ Libidinis pru-
 ritus. ³⁸ Nero in Maximoniun
 Doriphoro liberto, sicut ipsi Spo-
 rus, ita ipse deaupigit: voces

quoque, et ejusdem vim patien-
 tium virginum imitatus. Sueton.
 Nero, 29. cap. ³⁹ Apud pa-
 trim Jovem. ⁴⁰ Recede a Cam-
 po Martio severo, quod in eo
 habent comitis, exercitia milita-
 ria, & olim iudicia. * diany-
 mō haec. ⁴¹ In portico, vel
 templo Quirini, id est, Romu-
 li. ⁴² Marium inter se sponsa-
 lia, et nuptiae. ⁴³ Publico de-
 creto, ut illa, quae in libros
 actorum referuntur, tanquam res
 memorables, et quae natæ, ac
 legitimæ sint, vel, liberis ha-
 bentes cupient, quos patres pro-
 fessi in aere publica refererant.
 Julius Capitolinus in Gordianis,
 et in Aurelio. Vide que ad v. 83.
 Sat. 9. libris auditorum spartare
 gaudet Argumenta viri. ⁴⁴ Mas-
 culis hisce, ⁴⁵ Ne steriles re-
 padientur: liberti enim pignora,
 et vincula conjugi. Foemina cum
 sexu, retinet coniugia patrum.
 Uxoritate decus matris reveren-
 tia penit. ⁴⁶ Lucia fngit, ne
 pignore uitimus alii, etc. Clau-
 dius in Eutropium 1.

Sed

SATYRA II.

21

Sed ⁴⁷ melius, quod nil animis in corpore juris
 Natura indulget: steriles motiuntur, et illis ¹⁴⁰
 Turgida non prodest condita pyxide ⁴⁸ Lyde:
 Nec prodest agili palmas praebere ⁴⁹ Lupero.
 Vicit er hoc monstrum ⁵⁰ tunicati ⁵¹ fuscina Gracchi,
 Lustravitque fuga medianam gladiator arenam,
 Et ⁵² Capitolinus generosior, et Marcellis, ¹⁴⁵
 Et Catuli, ⁵³ Paulique minoribus, et Fabii,
⁵⁴ Omnibus ad podium spectantibus: his licet ⁵⁵ ipsum
 Admoveas, ⁵⁶ cuius tunc munere retia misit.
⁵⁷ Esse aliquos Maneis, et subterranea regna,
 Et ⁵⁸ contum, et Stygo ranas in gurgite nigras, ¹⁵⁰
 Atque una transire vadum tot millia cymba,
 Nec pueri credunt, nisi ⁵⁹ qui nondum aere lavantur.
 Sed tu vera puta. Curius quid sentit, et ambo
⁶⁰ Scipiadae? quid Fabricius, manesque Camilli?
 Quid ⁶¹ Cremerae legio, et ⁶² Cannis consumpta juven-
 tis, ⁶³ Tot ⁶⁴ bellorum animae? quoties hinc ⁶⁵ talis ad illos

⁶⁶ Bene consuluit viris matu-
 ra, ut, si maxime vellint, tame-
 non possint in mulieres trans-
 formari. ⁶⁷ Arachne, ferunt
 (Quintus Junius) Physici, mulie-
 rem sterilem conceperit posse,
 si pyxide incutiam arantiam ges-
 tet in sinu. Turneb. lib. 15.
 c. 17. de unguentaria aliquo crassi
 sensu intelligit Lyde, quae medica-
 menta sterilitatem amoenitatem pro-
 mitit, et venditat. ⁶⁸ Luperci
 sacerdotes Februantos nudí
 per urbem discurrebant, hinc
 namque pelle feriebant palmas mu-
 tierum, quae se offerebant, hinc
 foecunditatem sperantes. ⁶⁹ De-
 posita nobilis toga, induit tunica
 sine manicis Retiarii gladi-
 toris, qui inermis, et in soli
 tunica pugnabat. ⁷⁰ Fuscina mira-
 milionem, cujus galeae inerat
 piscis effigies, in amphitheatro
 captabat subinde dicens, pescem

B 3

Um-

Umbra venit, cuperent ⁷⁷ lustrari, si qua darentur
⁷⁸ Sulfura cum taedis, et si foret ⁷⁹ humida laurus.
⁸⁰ Illus heu! miseri traducimur: arma quidem ultra
Litora ⁸¹ Jubernae promovimus, et modo captas ¹⁶⁰
⁸² Orcadas, ac ⁸³ minima contentos nocte Britannos.
Sed ⁸⁴ quae nunc populi fuit victoris in urbe,
Non faciunt illi, quos vicimus: ⁸⁵ et tamen unus
Armenius Zalates cunctis narratur ephesis
Mollior ardentis sedis induisse Tribuno. ¹⁶⁵
⁸⁶ Adspice quid faciant commercia: venerat obes.
Hic fuit homines: uam, ⁸⁷ si mora longior urbem
Indulxit pueris, non unquam deerit amator:
Mittentur braccae, cultelli, fraena, flagellum:
Sic praetextatos referunt ⁸⁸ Artaxata mores. ¹⁷⁰

⁷⁷ Veluti ipso visu contaminati.
⁷⁸ Ignis ad expurgandum,
⁷⁹ ... Aqua ex aspergillo
laureo. ⁸⁰ Et tamen traducimur
omnes illuc, ad Inferos, redi-
tupi apud iudices vitae rationem,
et visuri, quae in vivis non cre-
dimus vera, penderunt hoc à
verso 154, supra. ⁸¹ Hyberniae,
Irlanda. ⁸² Insulas tritigia à
Septentrionali parte Britannia
à Claudio Imperatore adjectas
Rom. imperio. ⁸³ In solsticio
aestivo. ⁸⁴ Nos Romani iis vi-
tis vici sumus, quae barbari
illi, quos armis vicimus, non
agnoscunt. ⁸⁵ Qui tamen aliquaque
occasione ad nos commeant, à
nobis corruptelam morum sibi
contrahunt, et in suam patriam
referunt: ut ille Zalates, qui

obes hue ex Armenia datus se
exposuit libidinoso tribuno. ⁸⁶
Ironice. ⁸⁷ Si diuinus hic mor-
tentur, omittent, et exuent cum
patris armis, cultelli, frenis,
et flagellis, quibus usi fuerant
domi in studiis venationum, et
exercendorum equorum, et vesti-
tū, braccae, quae Phrygibus,
Lydis, Persis, in usu non secus
ac Gallis. (Vide quae Jos. Scali-
gi ad Propert. 4. lib. et quae
Casaub. ad Suetonii Augst.)
mores etiam patris simplices,
et honestos, atque una cum Ro-
mano cultu mōres effeminatos
(qui praetextam parum decent)
domum referunt. ⁸⁸ Majoris Ar-
meniae urbem juxta Araxen fluv.
sitam.

SATYRA III.

Inducitur Umbritius aruspex, Poëtae causas reddens, cur Ba-
jas migret à Roma, in qua per Graecorum, aliarumque gen-
tium, quae in urbem conpuzere, adulaciones, dilatationes,
veneficia, aliasque malas artes ex ut et ruinas, incendia, pau-
perum contemptum, vim, et latrocinia, benetto civi in urbe
non sit locus.

Quamvis digressu veteris ¹ confusus ² amici;
Laudo tamen ³ vacuis quod sedem figere ⁴ Cumis
Destinet, atque ⁵ unum civem donare ⁶ Sibyllae.
⁷ Janua ⁸ Bajaram est, et gratam litus amoeni
Scessus: ego vel ⁹ Prochytam praepono ¹⁰ Suburae. ⁵
Nam ¹¹ quid tam miserum, tam solum vidimus, ut non
Deterius credas: horrere incendia, lapsus
Tectorum assiduos, ac mille pericula saevae
Urbis, et ¹² Augusto recitantes mense Poëtae?
Sed dum ¹³ tota domus rheda componitur una, ¹⁰
¹⁴ Substitut ad ¹⁵ veteres arcus, ¹⁶ madidamque Cape-
nam:
Hic, ¹⁷ ubi nocturnae Numa constituebat amicas,
Nunc ¹⁸ sacri fontis nemus, et delubra locantur

¹ Perturbatus, tristis sum.
² Umbritii anspicis ejus tempora.
³ Non ita civium
pienis, ⁴ Campaniae civitate
antiquissima.
⁵ Se addere ci-
vem. ⁶ Quae Cumis sacellum
habuit. ⁷ Roma proficisci-
bus per Cumas iter est, et tan-
quam introitis ad Bajas. ⁸ Ur-
bis in Campania amoenissimae.
⁹ Insulam in litore Campano.
¹⁰ Vico Romae celeberrimo.
¹¹ Quid alibi tam miserum, ne-
que alii admisum malum, quo
Romae posse sit deterius? vel quid
fuit tam miserum, atque unice
horrendum, quo non quid mis-
erius contingat, non metuas? ¹²
Quo, ubi caeteris vacat per in-
tensus fervorem, Poëtae mali
importuna recitatione obvios en-
ciant. Emphaticae, quasi hos om-
nium sit misserimum. ¹³ Sup-
pellex, et facultates Umbri.
¹⁴ Umbritius expectans rhegam.
¹⁵ Romuli, vel Horatiorum, in
memoriam Victoriae erectors:
vel, arcus aquaeductum, qui
illuc erant. ¹⁶ Propter fontes,
et aqueductus, qui in propin-
quo illius portae sunt. ¹⁷ Ubi
constituum Egeriae denun-
ciat: vel, ubi constitutab simu-
latum congressum, et loquendi
tempus cum Nympha Egeria.
¹⁸ Lucus Aricinus, fons, et de-
lubra Musis à Numa sacra.

¹⁹ Judeis : ²⁰ quorum cophinus , foenumque supellex .
Omnis enim populo mercedem pendere jussa est ²¹.
²¹ Arbor , et ejctis ²² mendicant sylva Camoenis .
²² In vallem Egeriae descendimus , et speluncas .
Dissimiles ²³ veris : quanto praestantius esset
²³ Numen aquae , viridi si margine clauderet undas .
Herba , nec ²⁴ ingenuum violarent ²⁵ marmora to-
phum ?
Hic tunc ²⁶ Umbritius : Quando artibus , inquit , bo-
netis
Nullus in urbe locus , nulla emolumenta laborum ,
Res hodie minor est , heri quam fuit , atque eadem cras .
Deteret exiguis aliquid : proponimus ²⁷ illuc
Ire , fatigatas ubi Daedalus exuit alas : ²⁸
Dum nova canities , dum prima , et recta senectus ,
Dum superest ²⁹ Lachesi quod torqueat , et pedibus me
Porto meis , nullo dextram subeunte bacillo ,
³⁰ Cedamus patria : vivant ³¹ Arturius istic ,
Et Catulus : maneant , qui ³² nigra in candida vertunt .
Quis facile est ³³ aedem conducere , ³⁴ flumina , ³⁵ portus ,
³⁶ Siccamand eluient , portandum ad busta cadaver ,
Et ³⁷ praebere caput domina venale sub hasta .
Quondam ³⁸ hi cornicines , et ³⁹ municipalis arenae

¹⁹ Urbe à Domitiano pulsis .
20 Quibus was ex virgultis , et
focum est universa suppellex .
21 Ad quam jumentum ligari pos-
set : vel , sub cuius umbra quies-
cere licet . ²² Judei sylvam
incolentes mendicant , ejctis
Camoenis , quibus sacrum erat
nemus cum delubro . ²³ Ego ,
et Umbritius in Arcinicum lucum
descendimus . ²⁴ Illis naturali-
bus , et simplicibus . ²⁵ Pontis:
nullus enim fons numine vacare
credebat . ²⁶ Naturalem . ²⁷
Arte positam marmora . ²⁸ Ita
capit . ²⁹ Atque eadem
casas detorret ; id est , immunit
aliquid de exiguis . ³⁰ Cumas ,
quo Daedalus è Creta fugit .

³¹ Dom Parcarum uni superest
filum virtus meas , quod torqueat .
³² Excedamus patria . ³³ Adju-
vatores olim cornicines , nunc
Romae publicani . ³⁴ Candida
de nigris , et de candidis atrae .
Falsi in vera , vita in virtutes .
³⁵ Rescindamus . ³⁶ Aquam ve-
nalem : vel , è fluminibus vecto-
riis lucrum . ³⁷ Portuum vecti-
gallia , et stationis pretium . ³⁸
Cloacae , vel lacunae ad sordes
expurgandas . ³⁹ Sub hasta fixa ,
quae publicae auctionis nota est ,
servi caput venale expondere .
⁴⁰ Art . Et Catul . ⁴¹ In numeri-
bus gladiatoriis per municipia
buccas , et buccinas locabant .

Perpetui comites , notaque per oppidi buccae ,
⁴² Munera nunc edunt , ⁴³ et verso pollice vulgi
Quemlibet occidunt ⁴⁴ populariter : inde reversi
Conducunt ⁴⁵ foricas : et cur non omnia ? cum sint ,
Quales ex humili magna ad fastigia rerum .
Extollit , quoties volunt fortuna jocari . ⁴⁶
Quid Romae faciam ? mentiri nescio : librum ,
Si malus est , nequeo laudare , et * poscerem ⁴⁷ motus
Astrorum ignoro : funus ⁴⁸ promittere patris .
Nec volo , nec possum : ⁴⁹ ranarum viscera nunquam
Inspexi : ferre ad nuptiam , quae mittit adulter , ⁴⁵
Quae mandat , norint alii : me nemo ministro
Fur erit , atque ideo nulli comes exeo , tanquam
Maneus , et ⁵⁰ extinctae corpus non utile dextrae .
Quis nunc diligitur , nisi ⁵¹ concius , et cui servens
⁵² Aestuat occultis animus , semperque tacendis ? ⁵⁰
Nil tibi se debere putat , nil conferet unquam ,
Participem qui te secreti fecit honesti .
Carus erit ⁵³ Verri , qui Verrem tempore , quo vult ,
Accusare potest . ⁵⁴ Tanti tibi non sit ⁵⁵ opaci . ⁵⁵

⁴² Ipsi ad opes proverci , et
prefecti nunc edunt gladiato-
res . Neque enim citra census ,
adsoque personae rationem da-
tum est jus edendi publice mu-
nera . ⁴³ Exsic apud Tacitum 4. An-
nal . S. Cuam , quo cautum no-
quis gladiatoriis minus edover-
ent minus quadringentorum mil-
lium res eset . ⁴⁴ Quod signum
est velle populum interfici vi-
cum : uti contra pressus pollux
nota erat popul intercedentes
pro victo , ne jugarentur . Po-
litian . Miscell . 42. cap . ⁴⁵ Cum
populi applaudas . ⁴⁶ Purgandus .
Poscere nequeo allatorato il-
lum ; quem non proba . ⁴⁷ Ut
futura cum Astrologis . ⁴⁸ In-
quiritibus in patrios annos . ⁴⁹
Vicclimarus exta inquiri , rubet-
tarum tamen exta ad veneficia
non tracto . ⁵⁰ Tanquam mem-
brum emortuae dextræ , quae

Omnis arena⁵⁵ Tagi, quodque in mare volvitur aurum,
Ut somno carcas,⁵⁶ ponendaque praemia sumas
Tristes, et à magno semper timearis amico.

Quae nunc divitibus gens acceptissima nostris,
Et quos praecipue fugiam, properabo fateri,
Nec pudor obstabit. Non possum ferre, Quirites,⁶⁰
⁵⁷ Graecam urbem, quamvis⁵⁸ quota portio faccis A-
chaeae?

Jampridem⁵⁹ Syrus in Tiberim defluxit Orontes,
Et lingua, et mores, et cum tibicine⁶⁰ chordas
Obliquas, necnon⁶¹ genitula tympana secum
Vexit, et⁶² ad Circum jussas prostare puellas.⁶³
⁶⁴ Ite, quibus grata est⁶⁵ picta lupa Barbara mitra.
⁶⁶ Rusticus ille tuus sumit⁶⁷ trechedipina, Quirine,
Et⁶⁸ ceromatico fert,⁶⁹ niceteria collo.
Hic⁷⁰ alta Sicyone, ast hic⁷¹ Amydon relicta,
Hic⁷² Andro, ille⁷³ Samo, hic⁷⁴ Trallibus, aut⁷⁵ Ala-
bandis,

⁵⁵ Aucteri fluv. In Lusitania.
⁵⁶ Quae cum mala conscientia
non erant sumenda, et Roman
Graecorum viles pollutum.
⁵⁷ Nec tamens hinc maxima pars est
turpissima illius gentis Graecae,
sed et hue confluere Syri,
Mauri, etc., et⁵⁸ Syri, qui ad
Oroncium fluv. habitant, ve-
runt Romanum ad Tiberim sitam.
⁶⁰ Cum obliquorum instrumen-
torum chordis obliquos etiam
mores tibicinis.
⁶¹ Genitilis suae
propriae hinc enim Ambubacae
dictae a voce Syriae.⁶²
⁶² Ab illis mos prostitundi met-
retices in maximo Circo Romae.
⁶³ Ad Circum, ubi prostant.
⁶⁴ Syria meretrici more patrio caput
picta redimita mitra.
⁶⁵ O Rom-
nule, cui cives à te pastore or-
ti, et si cum aliis conseruantur
rustici, ad sportulum, et coe-
nam tantum currere, aut gladiato-
res agere norunt: isti vero,
qui undique in urbem hanc con-
Asiae.

Esquilius, dictumque pertunt⁷⁵ à vimine collem,
⁷⁶ Viscera magnarum domum, dominique futuri.
Ingenium velox, audacia perdita, sermo
Promptus, et⁷⁷ Isaeo⁷⁸ torrentio: ede, quid illam
Esse putas?⁷⁹ quemvis hominem secum attulit ad
nos:
Grammaticus, rhetor: geometres, pictor,⁸⁰ aliptes,
Augur,⁸¹ schoenobates, medicus,⁸² magus, omnia
novit.
Graculus⁸³ esuriens: in coelum, jusseris, ibit.
⁸⁴ Ad summam non Maurus erat, nec Sarmata, nec
Thraci,
⁸⁵ Qui sumpsit penas, mediis sed natus Athenis.
⁸⁶ Horum ego non fugiam: conchylia me prior ille
⁸⁷ Signabit,⁸⁸ fultusque thoro meliore recumbet,
⁸⁹ Advectus Roman, quo pruna, et coctona vento
⁹⁰ Usque adeo nihil est, quod nostra infantia coelum
Hausit⁹¹ Aventini,⁹² bacca nutrita Sabina.
⁹³ Quid, quod adulandi gens prudentissima laudat
Sermone indociti, faciem deformis amici,
Et longum invalidi collum cervicibus aquat.
Herculis, Antaeum⁹⁴ procul a tellure tenentis?

⁷⁵ Viminalem collem. ⁷⁶ Ar-
tibus suis se in maximis familia-
lia insinuantes, quarum haec
dittatae captiones: illis quippe est
ingenium velox, etc. ⁷⁷ Orato-
re Athene Demosthenis praece-
pitor, vel illo Rom, quem Plinius
eloquentissimum laudat, et
ficiibus ipse venalis. ⁷⁹ Nihilne
nobis est praerogativa, quod
Romae nati, et nutriti fuimus?
aerem Romanum hausimus? ⁹¹
Romani. Aventinus enim unus
est ex septem urbis Romae mon-
ibus. ⁹² Oliva, id est, fructi-
bus, et cibis Italici, et oppo-
nunt prunis, et coctonis Syris.
⁹³ Cum enim in palestra reci-
peret vires à matre sua Terra
contacta, giganteum hunc à ter-
ra levatum Hercules praefoca-
vit.

“ Miratur vocem angustam , qua deterius nec
Ille sonat , quo mordetur gallina marito .
Hoc eadem licet et nobis laudare : sed ²⁷ illis
Credamus : an melior cum ²⁸ Thaïda sustinet , aut cum
²⁹ uxorem somoedus agit , vel ²⁹ Dorida nullo
Cultam palliolo ? mulier nempe ipsa videtur ,
Non ²⁹ persona ³⁰ qui : vacua , et ³¹ plana omnia dicas
Infra ventriculum , et ³² tenui distantia rima ,
³³ Nec tamen Antiochus , nec erit mirabilis illuc
Aut Stratocles , aut cum molli Demetrius Haemo .
³⁴ Natio comoeda est : * rides ? majore cachinno
Concittitur : sicut , si lacrymas aspexi amici ,
Nec dolet : igniculum brumae si tempore poscas ,
Accipit ³⁵ endromidem : si dixeris , aestuo , sudar .
Non sumus ergo ³⁶ parés : melior , qui semper et omni
Nocte , dieque potest alienum sumere vultum ,
³⁷ A facie jactare manus : laudare paratus ,
Si bene ructavit , ³⁸ si rectum minxit amicus :
Si ³⁹ trulla inverso crepitum dedit aurea fundo .
Præterea sanctum nihil est , et ab ⁴⁰ inguine tutum :

⁴¹ Cum adimitatione laudat ⁴² i'p' i' filiogenes yāuli . Plu-
xelum ejus vocem , que tamē
neque ingrata est , ac stridula ,
ateque rancia vox galli , qui inter
ascendendum gallinam mordet ,
⁴³ Gracilis ⁴⁴ aquilinum rogat ,
ut cantaret aber coenam : ⁴⁵ nos
scire audire Grecos , solitique se
et suis studiis dignos , respondit
Nero apud Suetonium , cap . 22 .
⁴⁶ Annon mellius etiam histri-
onicam exerceat , quam nos , ubi
meretricis agi parées , etc . ⁴⁷ Iro-
nicus . ⁴⁸ Matronam , ⁴⁹ Nym-
pham Oceanum fillam nudam . ⁵⁰
Non qui personam alterius susti-
net , yes non personus . ⁵¹ Non
virilla , sed mulieribus habere .
Neque tamē minimi , atque his-
triones solim simi sunt alle-
rias personae agendas artifices ,
sed et ⁵² Graci omnes ad mi-
micam nati sunt . * ⁵³ yāini ,

Non ⁵⁴ matrona Laris , non filia virgo , neque ipse ⁵⁵
Sponsus ⁵⁶ laevis adhuc , non filius ⁵⁷ ante pudicus .
Horum si nihil est , ⁵⁸ aulam resupinat amici .
Scire volunt secretæ domus , atque inde ⁵⁹ timeri .
Et quoniam coepit Graecorum mentio , ⁶⁰ transi
Gymnasia , atque audi facinus majoris ⁶¹ aboliae . ⁶²
⁶² Stoicos occidit Baream , delator amicum ,
Discipulunque senex , ⁶³ ripa nutritus in illa ,
Ad quam Gorgonci delapsa est penna caballi .
Non est Romano cuiquam locus hic , ubi regnat
⁶⁴ Protagenes aliquis , vel Diphilus , aut Erimanthus : ⁶⁵
Qui gentis vitio nunquam partitur amicum :
Sonus habet : nam , cum facilem stillavit ⁶⁶ in aurem
Exiguum de ⁶⁷ nature , patriaque veneno ,
Limine summovere : perierunt tempora longi .
Servitii : ⁶⁸ nusquam minor est jactura clientis .
Quod porro officium (ne nobis blandiar) aut quod
Pauperis hic meritus , si curet nocte togatus
⁶⁹ Currere , cum praetor lictorem impellat , et ire
Præcipitatio jubeat ; dudum vigilantibus orbis ,
Ne prior ⁷⁰ Albinam , aut Modiam ⁷¹ collega salu-
ter?

⁷² Materfamilias , ⁷³ Imberbis ,
impubes . ⁷⁴ Prinsquam hic ad-
veniatur . ⁷⁵ Subodoratur , et
secreta domus scrutatur , ⁷⁶
Hispan . Se habeat esclavo ei que
dia oto ex secreto . ⁷⁷ Mis-
sis his levibus Graecorum
de plebe exercititionibus , ⁷⁸
Togæ philosophicae , quasi di-
cat : audi sceleris philosophorum
Graecor , erat etiam abolla
crassior , et minor , qua militis
utebantur , ut hac majori Philo-
sophi , Senatores , Reges . ⁷⁹ Pene ,
Egnatius falso testimonio cir-
cumvenit Baream Sororum amicu-
cum suum , et discipulum sub
Neron . Tacit . 6. Ann . 17 Fluvii
Cydri , qui interfluit Tarsum in
Cilicia , cui nomen indicum
a ⁸⁰ raper : cum hic sit Perse .

²⁵ Divitis hic servi claudit latus ingentorum
Filiu: ²⁶ alter enim , quantum in legione Tribuni
Accipiunt , donat Calvinac , vel Catineac ,
Ut semel , atque iterum super illam palpit : at ²⁷ tu ,
Cum tibi vestiti facies scorti placet , haeres , ¹³⁵
Et dubitas alta Chionem deducere * sella.

Da testem Romae tam sanctum , quam fuit ²⁸ hos-
pes

Numinis Idaci : procedat vel ²⁹ Numa , vel ³⁰ qui
Servavit ** trepidam flagrantem ex aede Minervam :
Protinus ad censum , de moribus ultima fier ¹⁴⁰
Quaestio : quorū pascit servos , quorū possidet agri
Jugera , quam multa , magnaque ³¹ paropside coenat ?
Quantum quicque sua numerorum servat in arca ,
Tantum habet et fidei : iures liceat et ³² Samothracum ,
Et ³³ nostrorum aras , contempnere fulmina pauper ¹⁴⁵
Creditur , atque Deos , Diis ignoscitibus ipisis .

Quid , quod materiam praebet , causasque jocorum
Omnibus hic idem : si foeda , ac scissa lacerna ,
Si toga sordidula est , et rupta calceus alter

²⁵ Divitis servi filius , id est ,
libertinos a tatero comitatur in-
genus , quos jam opines acqua-
vit : ²⁶ filius ingenui comita-
tur à latera divitem servum , id-
que à sinistra , cedens illi viam .
²⁶ Ingenui enim filii luxurio-
sus , dum sportulam mendicant ,
nobilissimum tamen scortis non
dubitabat pro una , atque aliam
consuetudine donare , quantum
Tribuni ex stipendio accipiant .
²⁷ Libertinus
vero , qui vestiti , id est , toga-
ta , et plebeja contentus . Vene-
re , nobile scortum conduceat :
aut accipere haeret , dñeceat :
Qua velutin injungit interve-
tes . Sed et sellis fornicate hunc
ne insidiebant meretrices , unde
sellaria dictae . Proses servit
livellos , sordidas , que sibi olecam
stabilitum , statum , sellam , et sci-
stabilitum merent . Plaut , in Po-
nendo . Neque male legitur velle .

²⁸ Scipio Nasica vir optimus à So-
natu judicatus simulacrum matris
Deum ex Idae Phrygiae monte adve-
ctum hospitio exceptit , domique
sue habuit , donec et templum
conditum foret . ²⁹ Rex Roma-
nus secundus sanctorissimus et
justissimus vir . ³⁰ Lucius Melle-
tus Pontifex ex Vestae templi
incendio erupit Palladium , ipse
flamnis cocatus est . ³¹ Iac.
Nicol. Loensis , 1.9. c. 2. Miscell.
Epiphyl legit servit tepidem
flagrantem . Quasi jam tactam ab
igne . Sed trepidam calvyn-
tys quiddam sapit . ³² Pacina ,
id est , quanto cum apparatu ,
et sumptu . ³³ Magnotor Deo-
rum . Virgil . Jovis , Minerve ,
Mercurii , quos ex Samothracia
Insula Aegei in Phrygiam
Dardanis advenit , ex Phrygia
Autem Aeneas in Italiam . ³³
Martis Romani .

Peli-

Pelle ³⁴ patet : vel si consuto ³⁵ vulnere crassum , ¹⁵⁰
Atque recens linum ostendit non una ³⁶ cicatrix .
* Nil habet infelix paupertas durius in se ,
Quam quod ridiculos homines facit . Exeat , ³⁷ inquit ,
Si pudor ³⁸ es , et ³⁹ de pulvino surgat equestri ,
Cujus res ⁴⁰ legi non sufficit , et sedent hic ¹⁵⁵
Lenonum ⁴¹ pueri quoquaque in fornicis nati .
Hic plaudat nitidi praeconis filius inter

⁴² Pinnirapi cultos juvenes , juvenesque lanistae :
Sic libitum vano , qui nos disinxit , ⁴³ Othoni .
⁴⁴ Quis gener hic placuit censu minor , atque puellae ¹⁶⁰
⁴⁴ Sarcinulis impar ? quis pauper scribitur haeres ?
⁴⁵ Quando in consilio est Aedilibus ? agmine facto
Debuerant olim tenues ⁴⁶ migrasse Quirites .
Haud facile emergunt , quorum virtutibus obtutis
Res angusta domi ; sed Romae ⁴⁷ durior illis .
Conatus ; ⁴⁸ magno hospitium miserabile , magno
Servorum ventres , et frugi coenula magni .
Fictilibus coenare pudet , quod turpe negavit
* Translatus subito ad Marsos , mensamque ⁴⁹ Sabellam ,

³⁴ Lacer hiat . ³⁵ Ruptura .
³⁶ Consuturum vestigium . *
Ova ³⁷ iuvia ³⁸ illis ³⁹ ad aurigas
in ⁴⁰ bellis exercitum , nati ⁴¹ ⁴²
de quoniam ⁴³ excedit ⁴⁴ illi , natus ⁴⁵
naturayam ⁴⁶ illi . Crates comicens
apud Stobaeum . Tunc ⁴⁷ iuvia ⁴⁸
pot . ⁴⁹ Theatralius designa-
tor , qui praees disponendis or-
dinibus in theatro . ⁴⁵ Ex qua-
tuordecim illi gradibus theatri .
³⁹ Rosciae , quae caverit , ne quis in
numero equum sit , qui ⁴⁰ HS .
non habeat , nostrae monerae . (2)
⁴⁰ Filii huc per malas artes ex-
ercit . ⁴¹ Retiarii (quinquem in-
terpretes) qui pisces in galea Myr-
millonis reti impuncte appete-
bat : recina , gladiatoris , qui
Samnitis galeam pinna insigni-
ravit Lips . ⁴² Saturni . ⁴³ Ros-
cius Othoni , qui Tribunum tulit
pro Rosciam , de qua modo nota
³⁹ . ⁴³ Quis filium pauperi elocat ?
⁴⁴ Dori , seu ornatum mulierib .
⁴⁵ Quando adveniatur in consi-
lio etiam ab imis magistris
multicari , et Patriotis despiciunt
habitu secessisse , ut quondam in
monte sacrum . ⁴⁷ Longe du-
rior est Romae pauperibus pro-
cessus ad dignitatem , immo co-
natus ad victimam , quam alibi .
Supple constat . ⁴⁹ Curtius Den-
tatus , qui in recessu ad Marsos
frugiliter , et parsim victimas au-
sum sibi à Samnitibus , quos de-
vicebat , obstatum repudiavit : al .
P. Corn. Scipio . Conveniens magis
si generaliter intelligatur . ⁵⁰ In-
ter Sabinos , vel Sannites , qui
victim modesti sunt .

Con-

(C) Véase lo que díxe del valor del sextario al fin de la traducción
de Cornelio , que publicó el año pasado de 74.

Contentusque illic ⁵¹ Venero, ⁵² duroque cucullo. 170
 Pars magna Italias est, si verum admittimus, in qua
 Nemo togam sumit, ⁵³ nisi mortuus: ⁵⁴ ipsa dierum
 Festorum: ⁵⁵ herboso colitur si quando theatro
 Majestas, tandemque redit ad pulpita ⁵⁶ notum.
⁵⁷ Exodium, cum personae ⁵⁸ pallentis hiatum 175
 In gremio matris formidat rusticus infans.
 Aequales habitus illic, ⁵⁹ similemque videbis
 Orchestram, et populum: ⁶⁰ clari velamen honoris.
 Sufficiunt tunicas summis aediibus albae.
⁶¹ Hic ultra vires habitus nitor: hic aliquid plus, 180
 Quam satis est, interdum ⁶² aliena sumitur arca.
 Commune id virtum est: Hic ⁶³ vivimus ambitios.
 Paupertate omnes. Quid te moror? Omnia Romae
 Cum pretio: quid das, ⁶⁴ ut Cossum aliquando salu-
 tes?
 Ut te respiciat ⁶⁵ clauso ⁶⁶ Vejento labello? 185
 Ille ⁶⁷ metit barbam, crinem hic deponit amati:

⁵¹ Coerulei coloris; vide J. C.
 Seal. Exerc. 22. sect. 10. ⁵²
 Crassi filii. ⁵³ Graci palliatus,
 Itali togatos efferebant mortuos
 ad funus: cives vero rusticantes,
 cea in municipiis agentes togam
 raro inducunt, tuncq[ue] usque.
 Plin. epist. 9. lib. 1. Martial. ⁵⁵
 epig. 18. 1. O tunica! quiet! ⁵⁶
 Ordo est, si quando ipsa magis-
 tas diemur festorum culturthea-
 tro herboso, etc, videbile acqua-
 les habitus. ⁵⁷ Et viridi cespite,
 vel theatro harbis, et frondibus
 ornato. ⁵⁸ Saepē recitatum. ⁵⁹
 Divertibulum: seu carmen, quod
 tragoidis & scena egressis ab
 exodiaris ad recreandam spe-
 ctatorum subiciebatur. Sed et in
 fine fabularum mimi risum mo-
 vebant saibus, et facetus, quae
 exodia dicta. ⁶⁰ Faccet, vel
 colore squaldo illatas. ⁶¹ pa-
 riur quis tamquam, ⁶² kathis-
 matis res fuit. ⁶³ Lucian. ap[er-]
 ipegnat. ⁶⁴ Nec distictas ser-
 des, et subcella, ut Romae:
 Orchestra prople est chori, et sal-
 tatorum spatiu[m], ab ap[er-]
 id est, salto. ⁶⁵ Neque purpu-
 reis togis induit, sed albis toni-
 ciis amici acdiles edunt specta-
 colu[m], aut ius de mensuris dicunt.
⁶⁶ Romae ultra facultates. ⁶⁷ Ex
 mutuato acre, vel conducta, et
 mutuata veste. ⁶⁸ Pauperes cum
 simus, divites habent volumus.
⁶⁹ Ut admittaris ad salutandum
 nobilis. ⁷⁰ Te non ore, vix
 mutu dignatus. ⁷¹ Fabricius Ve-
 jento, de quo Plin. et infrā 6. Sat.
⁷² Ubi deposit primae barbae
 lanuginem, et crines, puer deli-
 catus, et domino dilectus, quae
 numini alicui consecrare moris
 erat. Vide que ad Martialis epig.
 32. l. 1. Eo die festo cele-
 brato, clementes liba ex melle, far-
 re, et oleo puro mitcebant, quae
 venderet, peculium inde sibi
 comparaturus.

Ple-

Plena domus libis venalibus: ⁷³ accip̄e, et illud 34
 Fermentum tibi habe: præstare tributa clientes
 Cogimur, et cultis augere peculia servis.
 Quis timerit, aut timuit ⁷⁴ gelida Praeneste ruina[m],
 Aut positis nemorosa inter juga ⁷⁵ Volsiniis, aut ⁷⁶
⁷⁷ Simplicibus Gabiis, aut ⁷⁸ proni Tiburis arce?
 Nos urbem colimus tenui ⁷⁹ tibicine fultam
 Magna parte sui: nam ⁸⁰ sic labentibus obstat
 Villicus, et veteris rimæ contextit hiatum: ⁸¹
⁸² Securos pendente jubar dormire ruina.
 Vivendum est illic, ubi nulla incendia, nulli
 Nocte metus: jam poscit aquam, jam ⁸³ frivola transfert
⁸⁴ Ucalegon: ⁸⁵ tabulata tibi jam tertia fumant,
⁸⁶ Tu nescis: nam, si gradibus ⁸⁷ trepidatur ab imis, ²⁰⁰
 Ultimus ardebit, ⁸⁸ quem tegula sola tuetur
 A pluvia, molles ubi reddit ova columbae.
 Lectus erat ⁸⁹ Codro ⁹⁰ Procula minor, irceoli sex,
 Ornamentum abaci: necnon et parvulus infra
 Cantharibus, et ⁹¹ recubans sub codente marmore Chiron,
 Jamque vetus Graecos servabat cista libellos, ²⁰⁵
 Et divina ⁹² Opici robedant carmina mures.
 Nil habuit Codrus: quis enim negat? et tamen illud

⁶⁸ Cum libis fermentum, id
 pauper, qui conduxit coenacu-
 li. ⁶⁹ Ingruente incendio. ⁷⁰
 quod non tantum patronis in
 Nuphis non tantum patronis in
 sed suis eorum conseruare praec-
 stare tribus. ⁷¹ Gelida uice
 Thuseiae, ab aquis frigidis, et
 siti in monte. ⁷² Erutus op[er]a
 pido. ⁷³ Non ornatis, vel Sexi
 Tarquinii dolo deprecaensis. ⁷⁴
 In precipiti posita, et declivi
 Horat. 4. Od. 3. lib. Tibus supinum.
⁷⁵ Adminiculo, sustentaculo, ⁷⁶
 Exilibus columnis, et adminicu-
 lis subvenit ruentibus testis. ⁷⁷
 Nos jubar securos dormire, im-
 minente usque ruina. ⁷⁸ Villa
 queaque vasa ex incendo erepta.
⁷⁹ Vicius. Initato Virgiliana.
⁸⁰ Asneas de suo vicino. ⁸¹ Aoneid.
⁸² Jam proximus ardet Ucalegon.
⁸³ Contingatio tertia. ⁷⁹ Tu
 pauper, qui conduxit coenacu-
 li. ⁸⁴ Ingruente incendio. ⁸⁵
 Qui in summum habitat coenacu-
 li. ⁸⁶ Pauperi caldam, forte Poëta
 illa uico, de quo prima Satyra.
⁸⁷ Ustore sua. ⁸⁸ Effigies Chi-
 ronis centauri fictilis, sustinens
 absconu[m] ex eodem marmore. ⁸⁹
 est, materia, scilicet argilla. ⁹⁰ Bar-
 batus, et Opici populi Campaniae,
 qui et Opici: per ludum a. mures
 vocat Opicos, qui Graeci ne-
 scientes hinc Graecis non peper-
 cent: vel illamitores, obscœ-
 non a. liguritores. Ennum Au-
 sonius Opicum magistrum vo-
 cat, aut, mures terrestres, ab
 iaz, caverna, foramen, quae
 muri, latebras, vel ab iaz ves-
 gerillio, citante Crispino e Sui-
 da. ⁹¹

C

Per-

Perdidit infelix totum nil: ultimus autem
Aerumnæ cumulus, quod nudum , et frusta rogantem
Nemo cibo , nemo hospitio, tectoque juvabit. 211
Si magna ²⁰ Asturi cecidit domus : horrida ²¹ mater,
²² Pullati proceres , differt ²³ vadimonia Praetor.
Tunc geminus casus urbis , tum odimus ignem.
²⁴ Ardet adhuc , et jam accurrit qui marmora donet, 215
Conferat impensas : hic ²⁵ nuda , et candida signa:
Hic aliquid paeclarum ²⁶ Euphranoris, et ²⁷ Polycleti,
²⁸ Phaeccasianorum vetera ornamenta Deorum;
Hic libros dabit, et ²⁹ forulos, ³⁰ mediangue Minervam:
Hic modium argenti: meliora, et plura reponit 220
²⁷ Persicus orborum lautissimus , et ³¹ merito jam
Suspensus, tanquam ipse suas incenderit aedes.
Si potes avelli ³² Circensis, optima ³³ Sorae,
Aut ³⁴ Fabrateria domus , aut ³⁵ Frusinone paratur,
Quanti nunc ³⁶ tenebras unum conducis in annum. 225
Hortulus ³⁷ hic, puteusque brevis , nec ³⁸ reste movendus,
In ³⁹ tenues plantas facili diffunditur haustu.
Vivi + bidentis amans , et culti villicus horti ,
Unde epulum possis centum dare ⁴⁰ Pythagoracis.

³⁶ Divitis cuiuspiam forte le-
gendam *Arturii*, de quo supra
vers. 39. ⁴⁷ Roma , vel matres
Romanæ, ut in publica calamite-
tate. ³⁸ Atrai lugent patres,
³⁹ Sponsos sistenti se, et
dictionem juris. ⁴⁰ Dumi ardet
adire domus, praesuo aedes, aliis
qui conferant ad novas aedes, aliis
marmora, etc. ⁴¹ Effigies nu-
dorum corporum est puissimum ma-
more. ⁴² Pictoris artificiosissi-
mi. ⁴³ Staurari celeberrimi. ⁴⁴
Deorum, quos Phaeccasi sacer-
dothes Ateniensium, et Alexan-
dromiorum , a calceamentis candi-
dis denominati coluerunt : vel
Phaeccasia ⁴⁵ Graecia latronum. Phae-
ccasia ⁴⁶ Hesych. rustica sunt cal-
ceamenta, quibus calceati pingue-
banur Dii Graeci , et ponit pro-

⁴⁷ Alii : Haec Asianorum, etc. id est, ex Asia deportatorum
Seniebat Pythagoras, hominum astutas in obitu ad aliud,
sive hominis, sive bestie migrare corpus.

Est

Est aliquid quicunque loco, quounque recessu,
Uinis sese dominum fecisse ⁴⁸ lacertæ.

Plurimus ⁴⁹ hic aeger moritur vigilando : sed illum

Languorem peperit eibus ⁵⁰ imperfectus , et haerens

Ardenti stomacho ; nam quea ⁵¹ meritaria somnum

Admittunt? ⁵² magnis opibus dormitus in urbes; 235

Inde caput morbi: rheldarum transitus arcto

Vicorum inflexi , et ⁵³ stantis convicia mandrae

Eripunt somnum. ⁵⁴ Druso , ⁵⁵ vitulisque marinis.

⁵⁶ Si vocat officium , turba cedente vehetur

Dives , et ingeni curret super ora. ⁵⁷ Liburno: 240

Atque obiter leget, aut scribet , vel dormiet intus.

Namque facit somnum elusa lectica fenestra.

⁵⁸ Ante tamen veniet ; nobis properantibus obstat

⁵⁹ Unda prior: magno populus premit agmine lumbos,

Qui sequitur : ferit hic cubito , ferit ⁶⁰ assere duro 245

Alter : at hic tignum capitl incutit , ille ⁶¹ metretam.

⁶² Pinguis cura luto : planta mox undique magna

Calcor , et in digito ⁶³ clavus mili militis ⁶⁴ haeret.

Nonne vides quanto celebrretur ⁶⁵ sportula ⁶⁶ fumo?

Centum ⁶⁷ convivæ, sequitur sua quemque ⁶⁸ culina.

⁶⁹ Corbulo vix ferrèt tota vasa ingentia , tot res 251

⁶ Agri, aut hortuli lacertarum
domicilli. *Melon* contenti. ⁷ Romæ,
⁸ Non concutus. ⁹ Of-
ficiæ, quæ mercede locantur,
vel in quibus mechanici diurna,
nocturnaque plenarie opera
victim merguntur. ¹⁰ Magno
constat pretio domus a strepiti
remota , vel impositum vicinis
silentium ut quiescas. ¹¹ Dum
mullo verbere , et verbo incre-
pat mandram : i. mulorum multi-
itudinem non progredientes. ¹²
Homini somnolento , qualis erat
Cl. Drusus Caesar : illi legunt
sonnos urbis , qui per dies bis
septenos gravi sonno premuntur,
ut ne vulneribus quidem ex-
citar queant. Plin. l. 8. cap. 36.

¹³ Phocis , quæ altissime dor-
mant. ¹⁴ At si dives vocatus
sit ad aliquod negotium publi-

cum , aut privatum. ¹⁵ Alta le-

ctica instar navis Libitinae , vel

lectica a proceris Larvia ser-
vis lectoriaris vecta. ¹⁶ Quo vo-

let citius quam nos , quibus in

via non creditur , ut illi. ¹⁷ Po-

puli , et turbæ quasi fluxus , et

refluxus. ¹⁸ Amite lectoris , ¹⁹

Mensuram , vas magnum. ²⁰

Cocossa sunt. ²¹ Caliga clavis

orata , et infixa. ²² Figitur mihi

in digito. ²³ Coeme in spor-

tula , non C. quadrante. ²⁴ Anav-

ir amplopis. ²⁵ Igni in calefac-
torio subiecto obsoniis ne intepes-
cant , vel studio , et festinatione.

²⁶ Qui sportulam accipiunt,

²⁷ Focus , et suppellex. ²⁸ Vir

robustus , et validus tempore Ne-

romis.

Impositas capiti , quot recto vertice portat
 Servulus infelix , et cursu ventilat¹³ ignem.
 Scinduntur tunicae sartae : modo longa¹⁴ coruscat
¹⁵ Sarraco veniente abies , atque altera pinum 255
 Plausta vehunt: nutant alte , populoque minantur.
 Nam , si procubuit , qui saxa¹⁵ Ligustica portat
 Axis , et eversum fudit super agmina¹⁶ montem,
 Quid superest de corporibus ? quis membra , quis ossa
 Invenit ?¹⁷ obtritum vulgi perit omne cadaver 260
 More animae¹⁸ domus interea secura patellas:
 Jam lavat , et bucca foculum excitat , et sonat uncitis
¹⁹ Strigibus , et pleno componit linteal¹⁹ gutto.
 Haec inter²⁰ pueros varie properantur ; at²¹ ille
 Jam sedet in²² ripa , tetrumpum novitus horret 265
²³ Porthmea , ²⁴ nec sperat²⁵ coenosi gurgitis²⁶ alnum
 Infelix , nec habet quem porrigit²⁷ ore trientem .
 Respicne nunc alia , ac diversa pericula noctis :
²⁸ Quod spatium tectis sublimibus , unde cerebrum
 Testa ferit : quoties rimosa , et²⁹ curta fenestris 270
 Vasa cadunt , quanto percussum pondere signent ,
 Et laudent silicem : possis³⁰ ignavus haberis ,
 Et subiti casus improvidus , ad coenam si
³¹ Intestatus eas : adeo tot fata , quot illa
 Nocte patent³² vigiles , te praeterente , fenestrac. 275.

²⁸ Quem obsonis subjectum
 capiti impositum portat. ²⁹ Tres
 miti , vacillat. Ita Seneca epist. 90.
 longo rehincolorum ordine pinus
 aut abies deferebatur picea intri-
 mentibus. ³⁰ Plausto. ³¹ E.
 Liguria. In Apenninis montibus.
³² Ingens saxum è monte exci-
 sum. ³³ Corpus minutatum , et
 in frustis concussum non apparet.
 sed evanuit , ut anima. ³⁴ Famuli
 exspectantes adventum servi ,
 et spartum. ³⁵ Famulos
 domi exspectantes puerum cum
 sportula. ³⁶ Servulus saxi mole
 obstruit. ³⁷ Acherontem , portito-
 rem. ³⁸ Cui inhumato , et inop-
 non ante amios. ³⁹ transvehi li-
 get. ⁴⁰ Styx. ⁴¹ Cymbiam Cha-
 ronis. ⁴² Quem mortuorum ori
 inserrere solebant. Graci , nau-
 lum scil. et stipeam Charonis.
⁴³ Quantum spatium sit à tectis
 sublimibus , et cognacis ad ter-
 ram ; tantum sane periculum est
 à testis , quas nocte dejeccenter
 rupas. ⁴⁴ Fracta. ⁴⁵ Tui ne-
 gligens , incutius. ⁴⁶ Non con-
 ditio prius testamentum. ⁴⁷ Inqui-
 lus graphicus depingit Apulejus.
⁴⁸ Floridorum. ⁴⁹ Gutto oculi
 pleno , quod lotis , junque siccis

Er-

Ergo optes , votumque feras miserabile tecum ,
 Ut sint contentae⁵⁰ patulas defundere pelveis.
 Ebrius , ac petulans , qui nullum forte cecidit ,
⁵¹ Dat poenas , noctem patitur lugentis amicum
⁵² Peleidae , cubat in faciem , mox deinde supinus: 280
 Ergo⁵³ non aliter poterit dormire : quibusdam
 Somnum rixa facit : sed quamvis improbus⁵⁴ annis ,
 Arque mero fervens ,⁵⁵ cavit hunc , quem⁵⁶ coccina laena
 Vitare jubet , et comitum longissimus ordo ,
 Multum praeterea flammarum , et⁵⁷ aenea lampas. 285
 Me , quem⁵⁸ Luna solet deducere , vel breve lumen
 Candela⁵⁹ , cuius dispenso , et temporo filum ,
 Contemnit : miserare cognosce proemia rixae ,
 Si rixa est , ubi tu pulsas , ego vapulo tantum.
 Stat contra , starique jubet : parere necesse est. 290
 Nam quid agas , cum te furiosus cogat , et idem
 Fortior ? unde venis ? exclamat : ⁶⁰ cuius acetio ,
 Cuius⁶¹ conche tumes ?⁶² quis tecum sectile porrum
 Sutor , et⁶³ elixi vervecis labra comedit ?
 Nil mihi respondes ? aut dic , ⁶⁴ aut accipe calcem. 295
⁶⁵ Ede , ubi consistas ? in qua te quero⁶⁶ proseucha ?
 Dicere si tentes aliquid ; tacitusve recedas ,
 Tantumdem est : feriunt pariter , ⁶⁷ vadimonia deinde

⁵⁰ Sordes emittere , quae in
 vas sunt , et non ipsa vasa , ut
 urina potius conspergaris , quam
 ipsa testis dejectis occidatur. ⁵¹
 Discruciatur , quia nihil sceleris
 admiserit , quia neminem verbe-
 rant. ⁵² Achillilugenius Patro-
 cli necem , nec quietem admis-
 tentis. Iliad. Homer. v. 12.
⁵³ Non sine contumelia , et rixa.
 Non dormiunt , inquit sapiens ,
 nisi male fecerint , et nisi alios
 supplantaverint. Sueton. de Nero-
 ne , et Othono idem refert : idem
 Dio , et Xiphilinus , et Tacit. Annal.
⁵⁴ ⁵⁵ Juvenilibus. ⁵⁶ Vitat
 divitem , senatorem , magistratu-
 m. ⁵⁷ Granis fruticis cocci
 tincta vestis accutioribus. Pers. 1.
 Sat. 32. v. 57 Quae tribunis

Irai faciunt : libertas pauperis haec est,
Pulsatus rogar, et (*) pugnis concusis adorat, 300
Ut licet paucis cum dentibus inde reverti.

Nec tamen hoc tantum metuas : nam qui spoliat te
Non deerrit : clausis domibus , postquam omnis ubique
Fixa⁶⁹ catenatae siluit compago tabernae,
Interdum et ferro subitus⁷⁰ grassator agit rem, 305
Armato⁷¹ quoties tutu custode tenentur
Et Pontina Palus, et Gallinaria pinus.
Sic inde huc omnes, tanquam⁷² ad vivaria, currunt.
Qua fornace graves,⁷³ qua non incude catena?
74 Maximus in vinculis ferri modus : ut timeas,⁷⁵ ne 310
Vomer deficit, ne marras, et sarcula desint.
Felices avorum atavos, felicia dicas
Saecula , quae quandam sub regibus , atque tribunis
Viderunt⁷⁶ uno contentam carcere Romanum.

His alias poterant, et plures subnectere causas: 315
Sed⁷⁷ jumenta vocant, et sol inclinat: eundum est.
Nam mihi commota jam dudum mulio virga
Inniuit: ergo vale nostri memor, et quoties te
Roma⁷⁸ tuo⁷⁹ refici properantem reddet⁸⁰ Aquino, 319
Me quoque ad⁸¹ Helvinam Cererem,⁸² vestramque Dianam
73 Convele a Cumis : satyramur ego, ni⁸³ pudet illas,
Adjutor gelidos veniam⁸⁴ caligatus in agros.

68 Non in totum excensis tibi
doubtibus. 69 Catens firmatae
adversus expiatoriae , vel expiatore
lantes, qui taberna noctu effir
gere solebant, et in his, ipsum
Neronem. Vide Suet. Neron. c.
26. et Tacit. Annal. 13. 70 La
tro. 71 Quoties dispositis ibi
custodiis è Pontina palude, et
sylva Gallinaria, locis latrocini
aptis, arcentur grassatores, 72 Ad
escam faelium, et paratum, vel
nid profugim, et receptum, 73
Supple confunditum. 74 Maxima
eopia ferri absuntur in vinculis
fabricandi. 75 Ne desit fer
rum, undique instrumenta rus
tana, 76 Tulliano solo, quod
exruit Hostilius Tullius. 77 Mu
-

(*) T deslecha la gata à puñetas.

SATYRA IV.

*A libidine, et luxuria Crispini sumpta occasione describendi 14-
diculum quoddam Domitiani super rhombo pice concilium, Se
natorum in banc rem contentias lepidè, et sulte exposuit.*

Ecce iterum Crispinus, et est mihi saepe vocan
dus

1 Ad partes monstrum: nulla virtute redemptum
A vitis, ² aeger, solaque libidine fortis,
³ Delicias viduae tantum aspernatur adulter.
Quid refert igitur quantis⁴ jumenta fatiget
Porticibus, quanta⁵ nemorum vectetur in umbra,
Jugera quo vicina foro, quas emerit aedes?
*Nemo malus felix:*⁶ minime corruptor, et idem
Incestus, cum quo nuper⁷ vittata jacebat
10 ⁸ Sanguine adhuc vivo terram subitura sacerdos.
Sed nunc⁹ de factis levioribus: et tamen alter
Si fecisset idem, caderet sub¹⁰ judice morum.
Nam quod turpe¹¹ bonis, Titio, Sejogue, décebat
Crispinum: quid agas, cum dira, et foedior omni
Crime persona est? nullum¹² sex millibus emit,
15 ¹³ Aequantem sane paribus sestertia libris,
Ut perhibent,¹⁴ qui de magnis majora loquuntur.

1 Namque ejus et in prima Sa
tyra meminimus. 2 Crispinus ergo in
felicissimus, qui corruptor. 9
Vestalis ergo, veste sacra, vit
ti caput redimita, io Incesti
convicta, terra obruenda viva,
ex instituto Name Pompolii. 11
Supple queritur. 12 Domitia
no, qui (Suet. in Dom. cap. 8.)
censorio arrepta virga in Corne
lia. Maximillan, Vestalem
ejusque strupatores severissime
animadverbit. Plin. epist. 11.1.4.
13 Bonis clibus. 14 Supple num
mum, hoc est, 240 maravedi
nostrae monetae. 15 Sex libras
pendebat piscis: sex millibus
nummum ciebatur. 16 Adula
tores, qui facta verbis daugent.
Vide Lips. epist. 11. centuriae